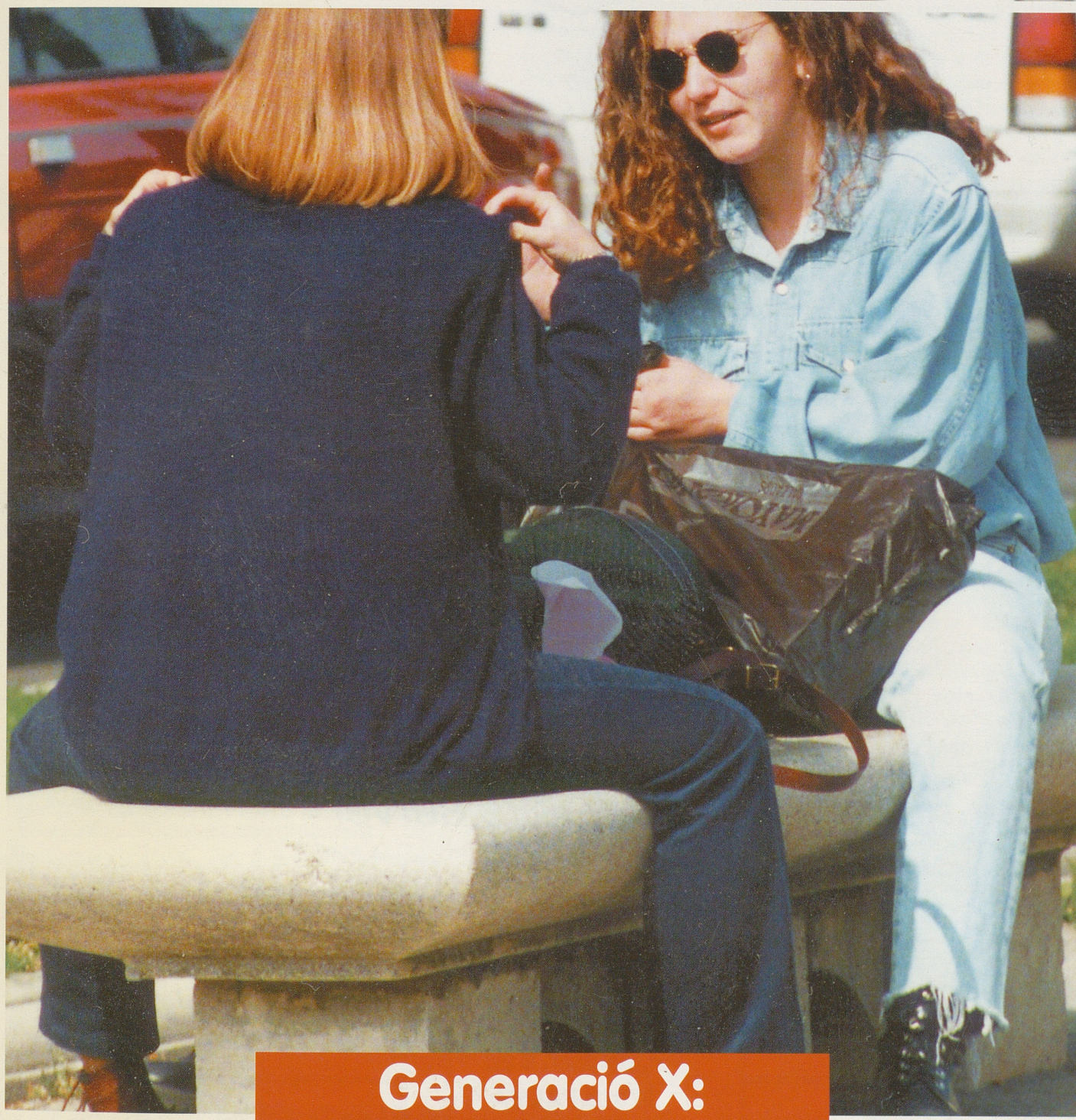

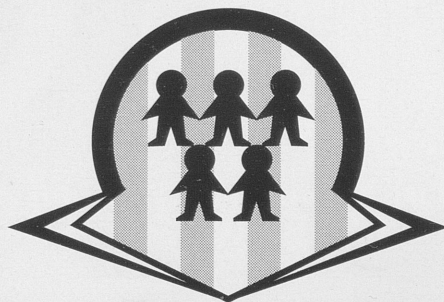
ona

Quadern de debat

19 - abril 1994 - 400 ptes.

**Generació X:
el futur cara a cara**

FUNDACIÓ "SERVEIS DE CULTURA PER AL POBLE"

*Per a la promoció popular de la nostra cultura
estam al vostre servei*

Demaneu informació a

c. del Mar, 6 3r.
07012-PALMA

ona

Quadern de debat

nº 19, abril 1994

Edita: Fundescoop - Balears.

Directora-Delegada: Sinfo García Gómez.

Assessor Jurídic: Juan A. González.

Director: Sebastià Verd.

Consell assessor: Empar Rocabruna (economista), Pere Mascaró (economista), Antoni Fleixes (economista), Jaume Garau (psicòleg), Mateu Carrió (arquitecte), Pedro Calvo (administratiu), Josep Forteza Rey (empresari), Juan González (advocat), Sinfo García (directora Fundescoop).

Secretària de redacció: Magdalena F. Mulet.

Redacció i col·laboradors: Constanza Forteza, Gina Garcías, Antoni Llompart, Miquel Massutí, Caterina Ortega, Joana M. Roque.

Disseny: A. Caro

Realització: Hoesgraf, S.L. Tel. 27 81 05

Impressió: Grafinsa. Tel. 29 32 61, Palma.

Administració i Publicitat: Fundescoop-Balears. Sant Miquel, 68 A, 5. Tel. 72 72 58. Fax 71 40 21. 07002-Palma de Mallorca

Dipòsit legal: PM-608-1992

Preu: 400 pessetes

Subscripció: 3.500 ptes. per any (10 números)

(Miquel Massutí és l'autor de totes les fotografies no signades)

El futur cara a cara

Miren el futur cara a cara, amb fermesa, però també l'observen amb una elevada dosi d'escepticisme. Segons es vulgui veure són liberals i permissius amb tot allò que afecta l'àmbit de la vida privada. També són ecologistes i de vegades solidaris, però més conservadors que no abans, fràgils davant els fundamentalismes de tot tipus i preocupats per no poder trobar feina. Alguns diuen que són la generació del canvi, d'un canvi polític i social que ha trasbalsat el món. Altres la consideren, simplement, la generació per a l'any dos mil o com es diu ara, la Generació X. Tenen menys de trenta anys i han començat a incorporar-se a la societat a molts diferents nivells. Han heretat una societat molt competitiva, en la qual uns són triomfadors i fins i tot ja han escalat importants graons de poder mentre que d'altres encara cerquen el seu primer treball.

No han conegut la dictadura a l'Estat espanyol i ja no identifiquen la dreta com a força necessàriament autoritària, entre d'altres coses perquè la crisi ha frenat el desenvolupament econòmic i perquè la caiguda de les utopies de l'anomenat "socialisme real" els ha portat el miratge de la "revolució conservadora". Què pensen? Quin és el signe diferenciador d'una generació respecte de les anteriors? **ONA** ha volgut aproximar-se a la realitat juvenil a través dels seus protagonistes o, si més no, d'una part formada per persones de menys de trenta anys que ja tenen un protagonisme a la vida pública de les Illes Balears.

Tots ells coincideixen a mostrar-se preocupats per l'herència rebuda: la crisi i un profund canvi dels valors socials que havien regnat fins fa molt poc. És *"el parany per a la generació del dos mil"* (pàgs. 4 a 10), un parany al qual hauran de fer front des de molt diverses perspectives. Rosa Estaràs és, malgrat la seva joventut, vice-presidenta del Govern balear, que ha donat una nova imatge a l'executiu del president Cañellas, *"com un cascavell"* (pàgs. 12 a 17). Ella ens ofereix la seva versió, com també ho fa Miquel Àngel Nadal, que a la seva manera és un altre tipus de triomfador, al qual *"la vida li somriu"* (pàgs. 18 a 23), com també ho és Katty Isern, presidenta dels Joves Empresaris de les Balears que parla de *"l'altre aprenentatge"* (pàgs. 24 a 29) perquè també ells han d'aprendre a dirigir empreses.

Una altra entrevista per a aquest número d'**ONA** és a Maria de la Pau Janer, un valor ja consagrat de la narrativa catalana, que ens parla d'una generació que ha vist com a les nostres illes han tengut *"molta pressa per vendre'ns"* (pàgs. 30 a 35). També hem parlat amb Carme Feliu, presidenta del Consell de la Joventut, qui ens descobreix tots *"els interiors del món juvenil"* (pàgs. 36 a 41). I, finalment, recollim les preocupacions i sentiments d'*"els cadells del sistema"* (pàgs. 42 a 47) un grup de joves compromesos amb la política o els moviments ecologistes (NNGG, PSM, UM, GOB...), que neguen la imatge tòpica d'una joventut individualista i insolidària.

Són variacions sobre el mateix tema: present i futur. Realitat i somnis d'una generació que viu en la seva carn el canvi d'una època. Per a ella fa molt poc que ha començat la història. I, en qualsevol cas, el futur serà seu.

ona

Quadern de debat

Tarja de subscripció

En
 Adreça
 Ciutat Tel
 C/c. Banc o Caixa d'Estalvis

Signatura

Parany per a la generació del dos mil

per Sebastià Verd

No és cap tòpic afirmar que la caiguda del mur de Berlín i la desaparició del model comunista com a alternativa a l'economia occidental, seguida de la profunda crisi d'aquesta, ha capgirat el devenir de la història. Segons els experts en economia anam cap a un nou ordre mundial o, tal volta, seria més adient afirmar que avançam cap a un desordre institucionalitzat on la dialèctica est-oest ha donat pas als enfrontaments nord-sud, a les lluites dels països rics contra els països pobres, però també a la configuració d'un nou sistema social fonamentat en la limitació de l'estat del benestar i amb l'aparició, al costat de l'opulència, d'una nova classe en substitució del vell proletariat: els desocupats, els nous pobres i, sobretot, els marginats cerquen un lloc a les nostres ciutats. El món ha canviat radicalment en aquesta dècada i veu com s'acosta el dos mil amb una forta càrrega d'incertesa. Aquest és, si més no, el parany que espera la generació jove, que en els anys noranta ha començat a fer-se amb les regnes del poder econòmic i social.

Els veim a la Universitat, però també a les cues de l'INEM esperant una ocupació inexistent. Ronden els cercles polítics atrets pels despatxos on s'administra el poder i s'acosten a les organitzacions ecologistes. Són ambiciosos i àvids de fer-se rics amb rapidesa o escèptics, sovint les dues coses, com a imatge que reflecteix el canvi heretat d'aquella generació, la dels pares, que barataren la utopia per un suposat pragmatisme que no és altra cosa que el triomf de l'individualisme i de la insolidaritat. Són ells, més diversos i diferents que mai, els joves que hereden un món en crisi i, la qual cosa és pitjor, un horitzó sense alternatives on tot esdevé possible i impossible al mateix temps i on la guerra i la pau són a la mateixa frontera. No és la fi de la història com s'ha dit, però s'hi sembla. De fet, ningú no sap com acabarà essent la societat més enllà de l'any dos mil, no sols els més agosarats escriptors. És lògic, per tant, que els joves facin les seves pròpies apostes, la qual cosa origina una sensació de buit ideològic que ens pot resultar indesxifrable.

CANVI DE VALORS SOCIALS

No només ha estat el fracàs de les economies planificades de l'Est i de la pèrdua del referent ideològic fonamentat en la utopia impossible, en la justícia igualitària per a tothom, sinó l'assumpció de nous valors considerats pragmàtics, l'ètica dels quals és molt discutible. L'idea calvinista duta a l'extrem de justificar la riquesa personal com a únic camí de salvació ha significat el rearmament ideològic de la dreta que, en el cas particular de l'Estat espanyol s'ha pogut desfer sense complexos del lastre autoritari de la dictadura per assumir la revolució neoliberal de la senyora Thatcher i del senyor Reagan. A més a més l'entronització del mercat com a únic motor de l'activitat humana ha obligat tots els estats del món a refer les seves polítiques socials a l'emparedament de la necessitat de ser més competitiu uns amb els altres.

LA SOCIETAT BALEAR, UN PROCÉS DE CANVI

Però si els canvis que afecten la societat internacional són greus i tan preocupants que arrossegueu una forta càrrega d'incertesa de cara al segle que ve, no menys greus i preocupants són els canvis als quals ha de fer front la societat balear. Tothom sap que les Illes han arribat a un punt de no retorn. L'economia no pot continuar avançant pel camí que ho ha fet en els darrers trenta anys, encara que tampoc no pot tornar als orígens pre-turístics. Durant la dècada dels vuitanta les Balears han sofert una extrema activitat, amb una forta operació especulativa sobre el seu territori, que ha situat les Illes a la vorera del precipici. La societat tradicional s'ha diluït: l'agricultura i la indústria han perdut força davant el turisme i la construcció. La població ha crescut a causa de la immigració, la qual cosa ha provocat una situació de xoc cultural que, avui per avui, impedeix que les Illes trobin l'element de cohesió necessari per dissenyar el seu futur i, en conseqüència, per emprendre les accions col·lectives que haurien de dur cap a aquest objectiu. No obstant això, la societat procedeix a un relleu generacional que, en moments de crisi -entesa no només en una vessant econòmica sinó també social, amb tot el que significa de canvi d'hàbits i d'actituds- es mostra d'allò més problemàtic. Què en sap la societat dels joves?, què saben els joves d'ells mateixos? S'observen únicament i exclusiva en el mirall de l'ultraliberalisme a la moda o, per contra, estan disposats a trencar el vidre i optar per un sistema de vida més solidari? Què pensen els joves de les Balears? Recentment el Govern balear, en el qual fa un any el president Cañellas introduí un important canvi generacional, encarregà una enquesta que, segons informacions de "El Día del Mundo" serví per preparar la campanya de les darreres eleccions generals, les quals, com es recordarà, significaren la consolidació del poder conservador a totes les Illes.

LIBERALS I ECOLOGISTES

L'enquesta, realitzada entre mil cinc-cents joves d'entre 15 i 20 anys, demostrà que el pensament liberal-conservador predomina sobre qualsevol altra formulació ideològica. El 27 per cent es confessà liberal i un 11 per cent conservador, és a dir, un 38 per cent. En canvi només un 13 per cent es manifestà socialista (10 per cent) o social-demòcrata (5 per cent) i un 8 per cent

nacionalista (5 per cent) o regionalista (3 per cent). Aquest baix percentatge nacionalista va ser qualificat de sorprenent per la totalitat de mitjans de comunicació a causa del creixent protagonisme dels nacionalismes en aquest canvi de mil·lenni que vivim. No obstant això, cal assenyalar que la major part del pensament tradicional de l'esquerra es decanta per la fórmula ecologista, que agrupa el 31 per cent dels joves enquestats (28 per cent a Mallorca, 40 a Menorca, 40 a Eivissa i 33 a Formentera).

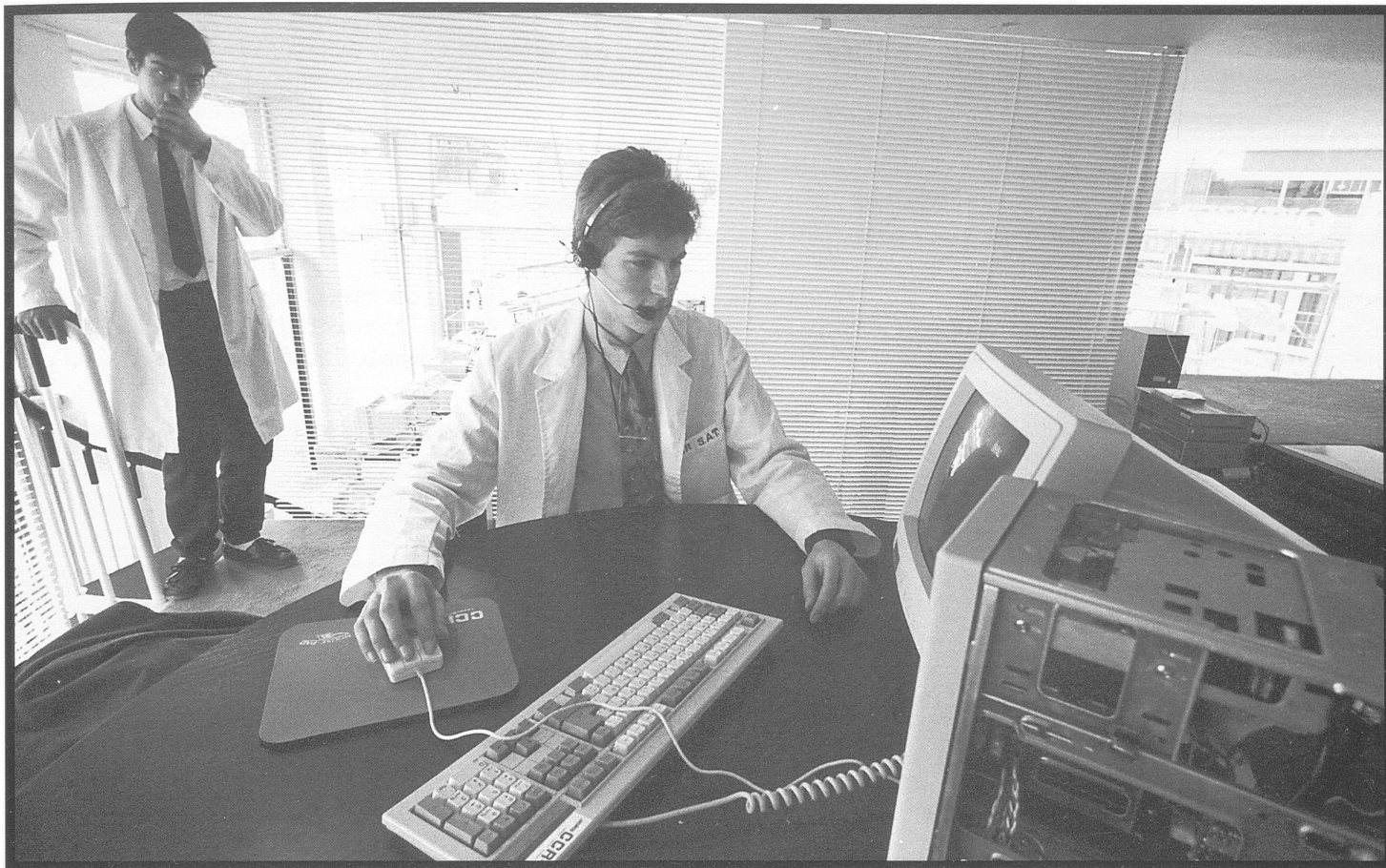
Les estadístiques, en si mateixes, només ofereixen un valor de matís, perquè signifiquen una còpia pràcticament calcada entre els dos grans blocs, quasi iguals, que divideixen la societat balear. En aparença els joves i els majors no difereixen en el pensament. No obstant això, aquests matisos poden ser molt importants. Preocupa saber, per exemple, que el 20 per cent dels joves assegura que no pensa participar en els processos electorals, és a dir, que s'automargina de l'activitat política, mentre que només el 53 per cent diu que té decidit votar. La resta es divideix entre un 20 per cent que probablement votarà i un 7 per cent que probablement no. Aquesta autoexclusió afecta sobretot els ecologistes i menys els que es decanten per opcions polítiques defensades pels partits polítics amb representació parlamentària, de la mateixa manera que el major percentatge d'abstencionistes es localitza a les poblacions de més de vint-i-cinc mil habitants.

DEPENDÈNCIA ECONÒMICA I FAMILIAR

D'altra banda, la mateixa enquesta evidència comportaments sociològics que, en aquest cas, sí que marquen una clara diferència respecte dels majors, sobretot dels que ara tenen entre quaranta i cinquanta anys i que formaren part de la generació que teòricament trencà més motllos socials en el decurs del segle XX. Els joves d'avui, segurament com a conseqüència de la crisi econòmica, no només són més conservadors sinó també més depenents de la seva família: el 97 per cent dels joves entre 15 i 19 viuen amb els seus pares; el 81 per cent dels de 20 a 24 i un 37 per cent dels de 25 a 30. La seva independència econòmica és reduïda, atès que només un 37 per cent té ingressos que permeten pagar totes les seves despeses.

L'enquesta del Govern balear descobreix lleugeres diferències entre els joves de la comunitat autònoma i els de la resta de l'Estat, accentua els trets conservadors, però coincideix a destacar que "són escèptics en tot allò que pertany a l'àmbit públic mentre que es mostren liberals a l'esfera privada, una altra enquesta d'àmbit estatal realitzada entre més de cinc mil estudiants de 14 a 19 anys demostrà que els adolescents actuals són permissius, no són masclistes i demostren, en contra de la propaganda dels adults, una elevada dosi de coherència i, fins i tot, de sentit comú, encara que el seny juvenil no sempre coincideix amb els valors que tenen les societats que els han precedit. No obstant això, hi ha elements del pensament jove que són francament alarmants, com és la creixent xenofòbia i la pèrdua de confiança en la democràcia. Així, per exemple, més d'un vint-i-cinc per cent dels al·lots menors de vint anys donaria suport a una expulsió de gitanos i "moros" d'Espanya.

El fenomen sembla generalitzat a tot el món occidental, com a reacció primària davant la falta d'alternatives laborals i la por

Joventut: èxit o marginació?

de sentir-se desplaçats per la gent que ve de fora. Hi ha un evident clima de desconfiança que fa que, paradoxalment, les institucions més considerades per la joventut, les que surten millor parades de l'enquesta, són les menys democràtiques en el seu funcionament intern: l'Església, amb un 40 per cent, seguida de l'exèrcit i la policia (un 22 per cent) i la justícia (un 15 per cent), mentre que el Govern i el Parlament gairebé no superen el 5 per cent, molt per sobre dels partits polítics i sindicats que només arriben al 2 per cent.

CANVI D'HÀBITS PRIVATS

Dins l'àmbit privat el 60 per cent es mostra a favor de l'avortament, però el 72 es manifesta contra les relacions sexuals fora del matrimoni. D'altra banda no creuen que la dona hagi de supeditar-se a l'home en la relació de la parella, ni que tenir fills sigui una necessitat de la dona per realitzar-se, però tampoc no pensen que necessiti fer feina fora de la casa. Quant a les drogues una gran majoria creu que són condemnables (72 per cent) però, en canvi, la joventut es mostra molt permissiva davant l'alcohol. Tot plegat fa que l'antropòleg Carlos Bueza, director de l'enquesta, hagi qualificat l'actitud dels joves de "zaping ètic": "no accepten la família ni l'Església com a institució globalitzadora -diu- sinó que l'empren selectivament, agafen únicament allò que els interessa o els convé".

UN PUNT D'INFLEXIÓ DEMOGRÀFIC

Però: quin són, quants són i què fan els joves de les Balears? Cal dir, d'entrada que els joves d'avui, els situats entre els quinze i trenta anys signifiquen el 25 per cent de la població, són els fills del "boom" turístic de les Illes i, en conseqüència, entre ells hi ha la primera generació de la massiva immigració dels anys seixanta. També són el centre d'una piràmide de població que tant s'estreny en el seu fonament com en el vèrtex. La població infantil (entre 0 i 15 anys) s'ha reduït un vint per cent respecte a la franja d'edat que aquí comentam, la qual cosa suposa un punt d'inflexió demogràfic que necessita ser estudiat i tengut en consideració de cara al futur més immediat. Els joves balears viuen més temps amb els seus pares, es casen més tard i tenen menys fills. Són una generació traumatitzada pel monocultiu de l'economia illenca i la manca de feina. A més a més, en general, són d'un nivell cultural inferior a la mitjana espanyola. Més de la meitat de la població jove no passarà d'EGB i, fins i tot, segons els cens de 1991 ens trobam amb cinc mil persones d'entre 20 i 30 anys sense cap tipus de titulació. De la resta hi ha prop de cinquanta mil batxillers o titulats amb formació professional i escassament dotze mil universitats que, d'altra banda, és, apròximadament, la matrícula existent a la Universitat de les Illes Balears.

LA MANCA DE FEINA, PRINCIPAL PREOCUPACIÓ

Aquesta situació és típica de les zones on s'ha produït un fort creixement econòmic i que, per tant, han atret molta mà d'obra de la immigració. Per afegitó, a una societat de serveis com la nostra, la major oferta de feina coincideix amb les ocupacions aparentment menys qualificades, com són ara les de cambrer i picapedrer, seguides de dependent de comerç i d'administratiu.

A les Balears s'han creat moltes ocupacions en els darrers deu anys, però la crisi ha revifat el problema de l'atur. Més de cinquanta mil persones estan inscrites a les llistes de l'INEM, de les quals una quarta part són menors de trenta anys. Trobar feina és la principal preocupació dels joves i, de vegades, sembla una tasca impossible, tot i que les Balears és la comunitat autònoma on els joves es torbem manco a trobar un treball, poc més de tres mesos quan la mitjana espanyola és de quasi deu. El problema de l'atur afecta tots els segments de la població, però incideix de manera molt especial sobre la dona. És francament curiós, i lamentable, que l'atur femení sigui un vuit

per cent superior al de l'home, mentre que les xifres d'al·lotes que accedeixen a estudis universitaris són superiors a les d'al·lots (a la UIB hi ha matriculades set mil alumnes femenines per 5.500 masculins). L'atur juvenil entre la població femenina és especialment greu, perquè mostra una discriminació per a la qual no es veuen solucions en el decurs del temps sinó que, pel contrari, previsiblement s'agreujarà de cada vegada més i significa un pesat lastre que acompanyarà tota la vida de les dones.

HABITATGES: UNA DEMANDA INSATISFETA

Un altre greu problema que afecta els joves és l'habitatge. A pesar que a les Balears hi ha prop de cent mil habitatges desocupats o d'ús desconegut i que prop del trenta per cent dels que s'han construït en els darrers quatre anys estan sense vendre, les llistes d'espera dels organismes oficials superen les dues mil famílies, de la mateixa manera que només una de cada tres persones es mostra satisfeta del lloc on viu. No és una situació estranya, perquè el mercat immobiliari impedeix que la major part dels ciutadans tengui accés a la compra d'un habitatge. Segons els càlculs fets pel Patronat Municipal de la

Insubmissió, un crit de protesta

Vivenda de Palma el preu de la construcció a Ciutat va passar de cinquanta mil pessetes per metre quadrat a més de cent mil en només set anys. Avui finançar la compra d'un habitatge suposa invertir més de cinquanta mil pessetes mensuals, que és una quantitat que no es pot permetre el setanta per cent de la població.

MARGINALITAT I DELINQUÈNCIA

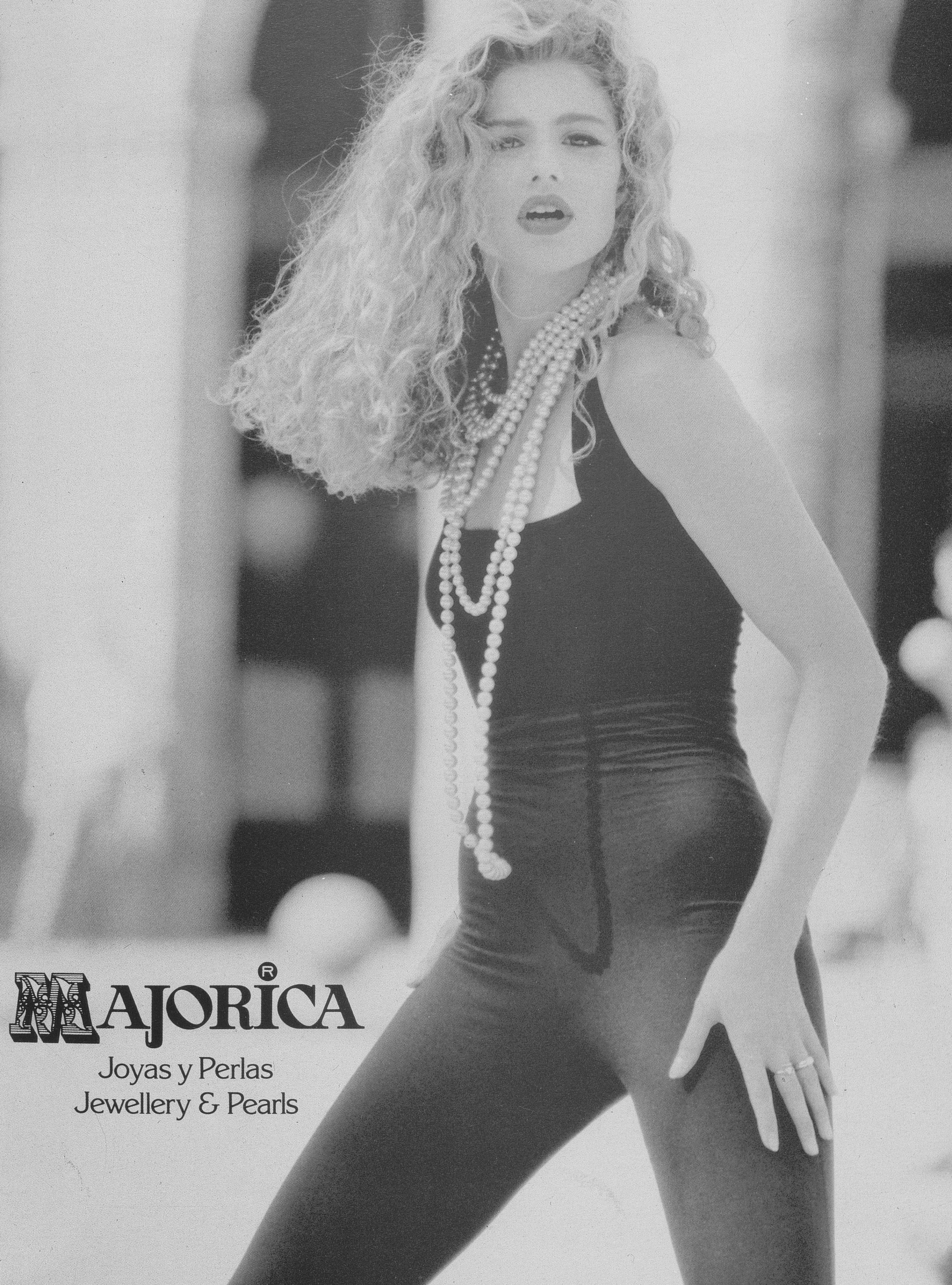
En tercer lloc i després de la feina i de l'habitatge la societat de les Illes Balears manifesta la seva preocupació per les situacions de marginalitat i delinqüència. Les Balears són la comunitat espanyola amb el major índex de criminalitat i els delictes són comesos majoritàriament per joves. Les drogues en són una causa, però també l'atur. Un desset per cent dels majors de devuit anys ha consumit qualche vegada hatxis i un tres per cent qualche "droga dura" com l'heroïna. El nivell de consum de drogues il·legals sembla, no obstant això, estabilitzant, mentre que creix el consum d'alcohol que tradicionalment ha

comptat amb una major permissivitat social. Malgrat tot també en el consum d'esperit es registra un canvi, perquè l'hàbit es transforma a poc a poc en un costum solitari mentre que des de sempre havia estat una pràctica social.

Atur, habitatge, educació, aquest és el triangle d'incerteses sobre el qual es fonamenta qualsevol anàlisi de la població jove de les Balears. En qualsevol cas, com es veu, és un triangle ple de contrastos, perquè davant les mancances que hem enumerat cal constatar una generació de joves empresaris i professionals que, a poc a poc, agafen les regnes de la societat balear. La crisi de govern provocada pel president Cañellas l'any passat va significar l'entrada a l'executiu d'una nova generació de polítics en paral·lel al canvi que es produeix en el món de l'empresa i que, a més, coincideix amb la necessitat d'introduir canvis substancials en el rumb de l'economia balear.

En definitiva, aquest és el grup d'edat que avui per avui mira el futur cara a cara i el que ha de fer front a tots els paranys que la societat els ha deixat en herència.

MAJORICA[®]

Joyas y Perlas
Jewellery & Pearls

Com un cascavell

Entrevista a Rosa Estaràs

per Gina Garcías

Quan els joves francesos del 68 volien canviar el món, ella encara dormia a un bressol. La mort del General Franco la va trobar aprenent a cantar les taules de multiplicar, i sabé de l'arribada al poder de Felipe González al mateix moment que el seu cor adolescent patia la torbació del primer amor. Cresqué al ritme acompanyat que marcava una Valldemossa feliç. L'aire fresc, els jocs al carrer, l'escola mixta, varen fer d'ella una dona optimista, decidida, sense traumes ni complexos. La seva carrera començà quan Gabriel Cañellas la conegué i la col·locà tot d'una a la seva dreta. Rosa Estaràs se sent ara privilegiada i feliç, complerta vitalment amb la tasca de vice-presidenta del Govern. Potser tot li hagi estat, fins ara, molt fàcil, però ja té la maduresa suficient per saber que, en el fons, tot és una circumstància. I per això quan acaba la feina corre a estar amb els amics amb els quals ha crescut, que ara són picapedrers, cambrers, o fins i tot joves sense feina. Comparteix amb ells una visió contradictòria del món, en la qual ja no hi caben les fantasies, perquè si mentre han crescut tot ha estat com un camí de roses, ara, en canvi, els obstacles per aconseguir una vida pròpia s'han tornat difícils de superar. Ella és conscient que el seu cas és una excepció.

- Per què creu que Gabriel Cañellas va escollir una joveneta de 27 anys com a vice-presidenta del seu govern?

- Jo mateixa no m'ho podia creure. Jo feia la meua feina. Intentava complir amb dignitat els objectius que m'havien marcat. Però no m'importava el càrrec. Si vol que li digui la veritat, així com n'hi ha d'altres que els preocupa molt el nivell del càrrec, a mi em seria igual no ser la vice-presidenta si pogués fer la mateixa feina. És veritat, al principi va ser una sorpresa...

- Una sorpresa per a tothom. Perquè als joves, i molt més a les dones, els costa molt trobar una feina, i vostè en canvi, va gaudir tot d'una del més alt nivell.

- El nostre president va demostrar que creu en la igualtat d'oportunitats. És admirable. Des del meu càrrec he pogut veure que a altres llocs encara hi ha moltes resistències a l'hora de donar un càrrec de confiança a una dona.

- L'opinió pública va assumir bé el seu nomenament?

- Va estranyar més que fos dona que fos jove. Els mitjans de comunicació són un reflex de la societat, i a alguns periodistes els ha preocupat més descriure com són les minifaldes de les

conselleres que la seva feina. Voldria saber si hi ha hagut cap càrrec públic sobre el qual els mitjans de comunicació s'hagin fixat més en la seva roba que en la de Catalina Cirer o en la meua. Això és sexisme pur.

EL MASCLISME

- La discriminació sexual augmenta més com més baixa és el nivell laboral, així que en el seu cas deu ser mínima, però l'ha notada?

- Quan la gent ve al meu despatx, ve a parlar amb un càrrec institucional i llavors no es nota cap prevenció, però quan la gent es fixa que està davant una dona, a vegades canvia. No passa moltes vegades, però encara passa. Però la discriminació es manifesta de moltes maneres, per exemple, en el fet que a

Rosa Estaràs va néixer a Valldemossa, té 28 anys i és llicenciada en Dret. Entrà en el joc de la política l'any 87, quan encara estudiava quart curs de Dret i va ser elegida regidora al seu poble, càrrec al qual s'havia presentat com a independent dins les llistes del Partit Popular. Quan va conèixer personalment Gabriel Cañellas va decidir afiliar-se al Partit. Acabada la carrera de Dret, va realitzar alguns treballs encarregats pel govern autònom. Després el conseller adjunt a la presidència, Francesc Gilet, la va contractar com a assessora perquè dirigís el Servei d'Ajuda a les Víctimes del Delicte. Poc més tard ascendí a directora general de Relacions Institucionals. Quan Gilet va abandonar el seu càrrec, l'any 93, per ser diputat, va ser nomenada consellera i tot d'una, vice-presidenta del Govern balear. Va ser la primera d'una generació de consellers joves amb els quals Cañellas donà nova força al seu govern.

una taula de negociació tot siguin homes i jo l'única dona.

- *Vostè ha detectat el punt subtil on la cortesia torna masclisme?*

- No hem de confondre les normes bàsiques d'educació amb la discriminació, però el masclisme continua essent evident en el

tracte de la gent, a la publicitat, als mitjans de comunicació, a la vida familiar, a la manca d'igualtat d'oportunitats a la feina... Com a presidenta de la Comissió interdepartamental de la dona he pogut conèixer molts d'aspectes de la discriminació.

- *Per cert, des que vostè ocupa aquesta presidència, no hem vist que la Comissió hagi fet res.*

- Per ventura no s'ha difós suficientment la nostra activitat. La Comissió està formada per representants de les conselleries de Treball, Sanitat, Cultura i Educació i de la Vice-presidència. Hem posat en marxa 150 cursos de formació professional o de reciclatge per a dones, adjudam les associacions de dones perquè puguin fer activitats. Les vídues tenen una problemàtica, les advocades una altra, les mestresses de casa una altra, les progressistes una altra... ajudam cada associació per tal que pugui desenvolupar les seves activitats. També hem fet feina en assumptes socials: hem inaugurat sis pisos de l'IBAVI per a dones maltractades, hem treballat amb la prostitució... Hem promogut activitats culturals a les associacions de dones... exposicions, hem promogut l'esport entre les dones... A part d'això feim reunions mensuals amb el ministeri d'Afers Socials, per dur una política coordinada en l'educació, en tots els àmbits... Per ventura la Comissió només la coneixen les associacions de dones. Per això jo anim les dones que s'associïn, perquè juntes poden aconseguir més coses.

- *Vostè s'apuntaria a qualche grup feminista o a una associació de dones?*

- Jo, ara, no ho podria dir. Cada dona s'ha d'associar segons les circumstàncies que viu. Si fos mare m'apuntaria a una associació de mestresses de casa, si exercís d'advocada, a una de professionals... Jo no m'apuntaria a una organització feminista... Perquè la gent creu que el feminisme és un grup de dones extremistes, o quatre histèriques, i s'ha d'anar molt alerta a no crear una imatge negativa. El que han de fer les dones és organitzar-se segons les seves circumstàncies per fer activitats.

LA FAMÍLIA

- *Abans, quan les dones anaven a complir 30 anys i eren fadrines, començaven a passar pena. Vostè no en passa?*

- No, de moment no. Gràcies a Déu això també ha canviat. Formar una família i tenir fills ha de ser increïble de bo. Però cada un té les seves circumstàncies i jo, entre Valldemossa i la vice-presidència, ja estic contenta.

- *Crear una família ja no és l'objecte vital d'una dona jove?*

- Jo crec que quan una dona té un home i uns fills, això és el més important per a ella, més que la seva feina o que altres obligacions, però mentre no arribi aquest moment, es poden tenir altres coses.

- *A vostè, un home li canviaria la vida?*

- És que l'ha de canviar necessàriament. Jo ara surt de ca meva al matí i no hi torn fins al vespre. Si tengués una família pròpia no ho podria fer.

- *Però als homes no els canvia tant, la vida.*

- No, però no hauria de ser així. Jo no sé què em passarà, perquè en les qüestions sentimentals ningú no pot preveure com es comportarà.

- *Quins són ara els impulsos que animen la seva vida?*

- Jo som una persona molt optimista, molt positiva. Visc les il·lusions i les frustracions amb molta intensitat. M'animen els meus amics. La conversa. La família.

- *Quan vostè va prendre possessió, Gabriel Cañellas va dir públicament que confiava que vostè seria l'alegria, l'entusiasme i l'eficàcia del Govern. S'ha confirmat aquesta predicció.*

- Jo no puc dir si faig una bona o mala gestió. El que sí és cert és que tot el que he fet ho he fet en equip. Jo crec que tot el nou Govern és entusiasta, no per ser jove, sinó perquè s'ha bolcat en la feina. Està ple d'iniciatives i de vitalitat.

EL CANVI GENERACIONAL

- *Vostè creu que el canvi generacional ha tengut conseqüències en la gestió del Govern?*

- Jo crec que sí. Que es nota que és un govern en el qual hi ha dues dones i en el qual hi ha joves. Si no fos per això, algunes iniciatives no s'haurien pres. És un govern que intercanvia punts de vista entre homes i dones, entre joves i majors...

- *I quan vostè surt del despatx, se sent identificada amb la joventut mallorquina, que diuen que és ecologista, que és tolerant, que també és escèptica...?*

- Jo crec que és molt difícil fer generalitzacions sobre la

joventut. Jo em sent identificada amb els joves de Valldemossa, i cap d'ells no té res a veure amb la política. Uns tenen un bar, uns altres fan de picapedrers o qualsevol altra feina que generi el poble... Amb ells em sent totalment identificada. I insisteix, que no es pot generalitzar sobre els joves. Són molt diferents els de Ciutat que els de la part forana, els universitaris dels que no ho són. Quan jo era a la Universitat sentia que la gent era molt diferent dels joves del meu poble.

- *I amb quins es troba més a gust?*

- Em trob bé per tot, però sobretot amb els amics de Valldemossa, als quals conec des que vaig néixer.

- *Com els definiria?*

- El tema ecologista preocupa molt a tothom. I el tema de la llengua. Tots tenen bastant clar que s'ha de protegir el nostre mediambient i també la nostra llengua.

LA LLENGUA

- *Es varen publicar les conclusions d'un estudi segons el qual el català cada vegada es parla menys entre els joves. Li preocupa?*

- Jo crec que en temes de llengua els extremismes són nefastos, perquè solen tenir l'efecte contrari del que se cerca. A vegades, si es tracta d'inculcar el català per la força, l'efecte serà negatiu. Jo crec que s'ha de protegir la nostra llengua, perquè l'estimam. Això ho notes molt quan te'n vas fora de les Balears. Quan ets pel món tens ganes de sentir xerrar mallorquí, o menorquí, o eivissenc... Jo crec que hem de promocionar que la gent sàpiga parlar, i escriure i llegir la nostra llengua, però no hem de caure en l'error d'altres èpoques, i no hem d'oblidar que el castellà també s'ha de respectar perquè és una llengua oficial.

- *De totes formes, ben segur que encara no sap el nom de tres grups de rock en català i en canvi sí que els coneix en castellà o en anglès?*

- En conec un, me'l va dir Catalina Cirer: "Sopa de Cabra"... Sap què passa?, m'agrada molt la música però no sabria identificar què és el rock i què és una altra música. L'altre dia vaig anar a un concert d'Ossifar.

LES DROGUES

- *Vostè ha provat mai una droga?*

- Bé, l'alcohol... No sé si el considera una droga.

- *Hi ha un estudi del Consell Insular de Mallorca, que adverteix que minva el gust per la droga entre els joves però que en canvi creix la tendència a agafar una borratxera de cap de setmana. Troba que la temptació de l'alcohol per part de la joventut pot arribar a ser preocupant?*

- Jo som la primera que quan tenc un dia lliure m'agrada anar a sopar i prendre un parell de copes. Sí que és veritat que hi ha

una certa tendència entre els joves, a penjar els trastos quan arriba el divendres i agafar una "gran marxa", i "la gran marxa" no es concep si no duus dues copes damunt. Jo no sé si és preocupant o no. S'ha de veure a quines cotes s'arriba... Sí que és preocupant pels accidents que pot provocar, i per la salut... Jo des que tenc 18 anys he vist això. També s'ha de dir que hi ha gent que evoluciona, i quan arriba als 30 anys ja no surt de copes més que qualche pic, i hi ha, en canvi, gent que continua igual...

- *Diuen que es detecta un augment de la dependència de l'alcohol entre els joves.*

- Sí, però no només d'alcohol, sinó també d'altres drogues. El problema és haver de dependre d'elles per estar bé.

- *Creu que la falta d'una suficient oferta d'oci, de cultura per als joves per part de les institucions té res a veure amb aquesta tendència?*

- Jo crec que és sobretot un problema educacional. Hi ha gent que només s'ho sap passar bé els caps de setmana si surt a "rompre". A aquesta gent és inútil oferir-li teatre o cultura, perquè ja no té l'hàbit. El que és important aquí és que l'educació i la família inculquin altres valors a aquests joves. I a vegades no basta amb això, perquè es veuen famílies on hi ha de tot, fills molt marxosos i d'altres responsables...

LA POLÍTICA

- *Comprèn l'escepticisme dels joves davant la vida pública, i sobretot davant "la classe política"?*

- Els joves són molt escèptics amb els polítics. I és cert que hi ha polítics bons i dolents, com hi ha advocats, periodistes i professionals bons i dolents. La classe política pateix un desprestigi que, d'altra banda, em sembla completament justificat, perquè basta veure el que diuen cada dia els diaris per tornar desconfiats amb ella. Un polític juga amb uns doblers que no són seus. Quan fa un desastre, el fa amb els doblers del poble. Per això, l'error d'un polític esquitxa tota la classe política...

- *També els joves se senten marginats dels centres de presa de decisions.*

- La veritat és que cada dia se'ls dona més entrada. El Govern balear n'és un bon exemple.

- *Vostè, quin defecte perdona més a un polític?*

- Jo som tolerant amb els polítics que no s'atreveixen a dir del tot que no als que els vénen a demanar alguna cosa.

- *I amb quin defecte és més intransigent?*

- Que es defraudi econòmicament. A l'ajuntament de Valldemossa jo duc l'àrea d'urbanisme, i he pogut comprovar que es necessita tenir uns principis ètics molt clars. Jo som totalment intransigent a l'hora de decidir que els doblers s'han

de gastar d'acord amb els objectius marcats. Som intransigent amb els polítics que gasten els doblers com si fossin seus.

LA FEINA

- *Vostè creu que els joves d'ara, que es consideren afortunats quan poden trobar una feina no excessivament precària, són més fàcilment corrompibles que els que varen tenir més facilitats per fer-se un lloc al mercat i a la societat?*

- Jo crec que els joves són més idealistes i més honests que la gent de més edat. El que passa és que ara els joves, tant els que han estudiat com els que no, no troben feina. Això és tristíssim. Ho tenen tan difícil, que arriba un moment que tiren la tovallola i s'apunten al que els en dona. Perquè necessiten unes entrades per poder fer front a unes despeses mínimes. No poden recórrer sempre als seus pares.

- *Els poders públics poden millorar la situació? La reforma del mercat laboral ha estat una bona solució?*

- Els poders públics no tenen moltes possibilitats de canviar aquest fet. Quan un jove cerca feina entra en un cercle molt difícil. Comença a cercar feina i no en troba. Passa més temps i la desesperació arriba a ser tan grossa... No pot fer el que poden fer els altres joves. No pot anar a l'oferta cultural perquè necessita un mínim de doblers, no pot anar en cotxe, no té benzina... Torna un marginat, una persona carregada de problemes, que està farta de tot, sense ànim... No es pot desenvolupar com a persona. La situació és molt dramàtica.

- *I quan la manca de feina afecta quasi un 40 per cent dels menors de 25 anys, com pot dir vostè que la joventut, ara, és idealista?*

- Jo dic que en principi és més idealista, més revolucionària, que als 50 anys. Jo veig que els joves del meu poble són idealistes, creuen en la justícia social... Quan tot els falla tornen "passotes", entren en una tristor profunda, perquè no es poden desenrotllar com a persones. Tenc molts d'amics en aquesta situació. A mi em passaria el mateix. Jo seria totalment distinta. No seria optimista, sinó pessimista. Seria totalment desagradable, no sabria què fer a casa... Però no només els passa als joves, sinó a gent més major, o a dones que es troben en un procés de separació, amb fills, sense feina... Es veuen moltes situacions desesperades. Vénen aquí i ens exposen el problema. I jo veig que no hi puc fer res. Hi ha més gent que necessita feina que llocs de treball. La societat hauria de canviar.

- *Vostè, des del seu càrrec, es troba impotent davant aquesta situació?*

- Tots els polítics resoldríem el problema si tenguéssim els mitjans. Jo puc organitzar cursos de formació professional per ajudar les dones a trobar feina... però miracles no en podem fer.

LA VIDA

- *Canviant de tema. Què li recomanaria vostè a una amiga seva que es trobàs involuntàriament embarassada?*

- Jo crec que no li podria recomanar que prengués cap decisió perquè crec que, en aquests temes, les decisions han de ser completament personals. Jo parlaria amb ella per ajudar-la que ella mateixa decidís sobre el seu embaràs. Aquest és una tema molt personal, i per molt que es xerri i es digui, fins que una persona no es troba en aquesta situació no pot saber què faria. És una qüestió que s'ha de viure, i s'han de conèixer les circumstàncies de cada dona per valorar la decisió que pren, i crec que sempre s'ha de respectar aquesta decisió.

- *Si patís empait sexual a la feina, què faria?*

- Segurament ho denunciaria. Aquest és un tema que no puc passar. Jo anim totes les dones que ho denunciïn. No puc consentir que una dona hagi de passar per segons quines coses per mantenir un lloc de feina. S'ha de denunciar sempre. Quan més es denunciï, menys casos hi haurà.

- *La religió ocupa un lloc important a la seva vida?*

- Jo som creient. Tal vegada no som una practicant complidora. Jo aplic les meves creences religioses a la vida diària. Som catòlica però així com Catalina Cirer és molt practicant, jo no ho som tant.

- *Quan es casi, el seu home compartirà amb vostè les tasques domèstiques?*

- En som partidària. Per ventura després tindrà una parella i no em sortirà bé. Perquè, és clar, això són les polítiques que hem de defensar des del Govern, però després podria resultar que anàs amb un al·lot i que a la vida diària res no fos com el que jo he predicat. Em podria passar que predicàs aquí igualtat en la família i igualtat d'oportunitats, i després trobar que a ca meva d'igualtat no n'hi ha gens... A vegades una cosa és el que hauria de ser i l'altra el que és en realitat.

- *Vostè no li ho demanaria?*

- Jo ho intentaria, però, a vegades no t'enamores de l'esquema ideal d'home que t'ajuda en tot, ni ell s'enamora de la dona ideal que ha somniat.

- *Vostè podria viure perfectament amb una persona que, ara, en aquest despatx, vostè qualificaria de masclista?*

- No ho sé. No ho podria dir. El que sé és que moltes vegades no t'enamores de la persona ideal que has somniat, i més en el meu cas, que he de predicar el que ha de ser, però si a l'hora de la veritat m'enamora d'una persona que no pensa res de tot això... llavors, hauré de passar pel tub.

La vida li somriu

Entrevista a Miquel Àngel Nadal

per Constanza Forteza

Miquel Àngel Nadal no té cap interès a amagar que la vida li somriu. És un jove feliç que fa el que li agrada i no es complica la vida cercant els perquè. Fora del Camp Nou, on es va fer aquesta entrevista, té aparcat -el que en diríem- típic cotxe de futbolista amb èxit: un esportiu blanc despanpanant amb totes les portes i els fars que s'aixequen després de pitjar els botons dels automatismes corresponents. Un cotxe, per cert, amb matrícula PM. I és que Miquel Àngel Nadal exerceix de mallorquí a Barcelona. Concentra tots els tòpics del mallorquí que, fora d'aquí gràcies a l'èxit, enyora, en progressió ascendent, la roqueta, el seu poble, ca seva i els seus amics. Això a pesar que s'adapta com pot a les peculiaritats barcelonistes, fins i tot a les del llenguatge ja que, tal com diu ell mateix, "si parl mallorquí, no m'entenen de res".

Llevat d'això, Miquel Àngel Nadal és un futbolista com toca, és a dir, viu quasi de manera exclusiva per al futbol i les seves opinions sobre la resta de les coses del món són una espècie de barreja entre el sentit comú, el lloc comú i una intel·ligència tan evident com natural. Sembla alegre i disciplinat, tranquil i descomplicat. No es qüestiona les paradoxes que provoca el món on ell és un dels protagonistes. En el Barça, l'equip que juntament amb el Madrid més "culebrones" futbolístics ofereix cada any, Miquel Àngel Nadal no provoca conflictes. A Barcelona, en els corredors de l'estadi, diuen d'ell que és un bon professional. I diuen també, amb la mica de paternalisme que els catalans es gasten de vegades amb els mallorquins, que és un "bon noi".

Miquel Àngel Nadal va néixer fa 27 anys a Manacor, fill d'una família de músics on, també, es concentra una bona afecció al futbol. Miquel Àngel Nadal és fruit de la pedrera futbolística. Va començar jugant en el Manacor per després fer-ho al Mallorca i acabar, en una carrera meteòrica, al Barça. Després d'haver estat nomenat jugador "revelació de l'any", ara combina el seu treball al Barcelona amb el de ser membre de la selecció espanyola.

- Com és la vida d'un futbolista?

- Bé, és una vida marcada pel futbol, per les concentracions, pel ritme que s'imposa abans d'un partit. En el meu cas, a més a més, pel tema de la selecció espanyola. Moltes vegades, arribes d'un partit i t'has de concentrar per preparar-ne un altre. I bé, quan tens temps, fas una volteta, aprofites per perdre el temps, per anar al cinema...

- A més de jugar al futbol, estudies qualche cosa?

- Bé... estudiar... bé, faig un curs d'anglès...

- Ho dic perquè me'n record que, en unes declaracions, Cruyff va dir que no era convenient que els futbolistes estudiassin.

- No, no, pot pensar, no és el cas... ell va dir només que no era convenient que els futbolistes perdin la concentració a causa d'altres coses, que pensassin en altres coses que no fos el futbol. I bé, nosaltres estam sempre, al cent per cent, en el futbol. És la nostra professió.

UN PEU A BARCELONA, UN PEU A MALLORCA

- I el futur? Perquè el futbol arriba un dia que s'acaba.

- Sí, és cert. Però el nostre futur és el present. Jo crec que si avui et van bé les coses ja tens el teu futur. El futur depèn un poc de l'estat econòmic d'ara, no?

- Sembla que estàs molt satisfet de ser aquí, al Barcelona, no?

- Sí. Aquí, a part dels primers moments, estic molt content. A Mallorca, quan em varen dir de venir aquí, no sé si pel costum, pel fet de ser a una illa i, ja saps, sempre t'estira ser a ca teva. Bé, vaig arribar aquí amb la mentalitat de passar-m'ho malament un parell de mesos. I va ser un poc així, els primers temps varen ser un poc durs però, després, possiblement perquè ets a una ciutat molt agradable i perquè ets a un club que, bé, és el Barcelona, que no és el mateix que ser a un altre club... idò bé, tot d'una em vaig sentir bé. Clar, quan me'n vaig a Mallorca, si només estic dos dies no em costa tornar, però si ja n'estic cinc, sis, sobretot durant l'estiu, ja em fa peresa tornar. Sempre és el mateix. I quan ja ets aquí, som a les mateixes, m'acostum ràpidament.

- Fa poc el vostre entrenador, Cruyff, deia que dins el Barcelona havia acabat un cicle i donava a entendre que era l'hora de

jubilar els jugadors més majors. Evidentment el comentari no anava adreçat a jugadors més joves com tu. Però no et fa por que un dia parlin de tu en aquests termes?

- Això és com una cadena, com les escales mecàniques de l'aeroport. Tu ets enmig però saps que un dia arribaràs al final de l'escala, que el pròxim ets tu. És llei de vida. I a un club com el Barcelona, és evident que et marca l'edat però, sobretot, et marquen els resultats. I bé, és al final de la temporada, quan has aconseguit un parell de títols o quan no els has aconseguit, quan vénen les conseqüències.

- Tu ets un futbolista que tan pots jugar davant com darrera, que et situen de moltes maneres, que en definitiva t'utilitzen de moltes formes.

- Home, no sé si m'utilitzen..., no sé si és la paraula.

- Ja, clar. Volia dir que fas molts de papers dins l'equip. Això és bo o dolent per a tu?

- Aquesta situació té coses bones perquè jugues a molts de llocs. També té desavantatges, que no t'arribes a adaptar a un lloc en concret i que lluites per un lloc determinat amb molta de gent. Jo crec que avui en dia lluites per les coses en funció de les circumstàncies i que t'has d'adaptar. I jo, abans de seure a la banqueta, m'estim més jugar a qualsevol lloc, no?

- I amb l'entrenador, et dus bé?

- Sí, bé, com tothom. Una cosa és Cruyff entrenador i una altra Cruyff persona. Moltes vegades quan un és el cap, quan ets l'entrenador i tens la responsabilitat, passa com per tot arreu, que no manes a gust de tots. Si pren decisions dràstiques no agraden a tots. Com en el meu cas; si a mi em deixa a la banqueta no em fa cap gràcia, però és la seva decisió i hem de pensar que fa el més convenient. A més a més, jo no som un home problemàtic, procur no ser-ho.

JOVE I RIC

- Ara ets un jugador del Barcelona, ets famós, quan tornes a Mallorca, notes una diferència de tracte per part de la gent?

- Mira, quan torn a l'illa veig que hi ha molta de gent que abans no sabia qui era jo i que ara em reconeix pel carrer. Però

també és cert que quan som a Mallorca me'n vaig al meu poble i estic amb la gent que sempre m'ha envoltat, que fa estona que no la veus però que et tracten igual que sempre.

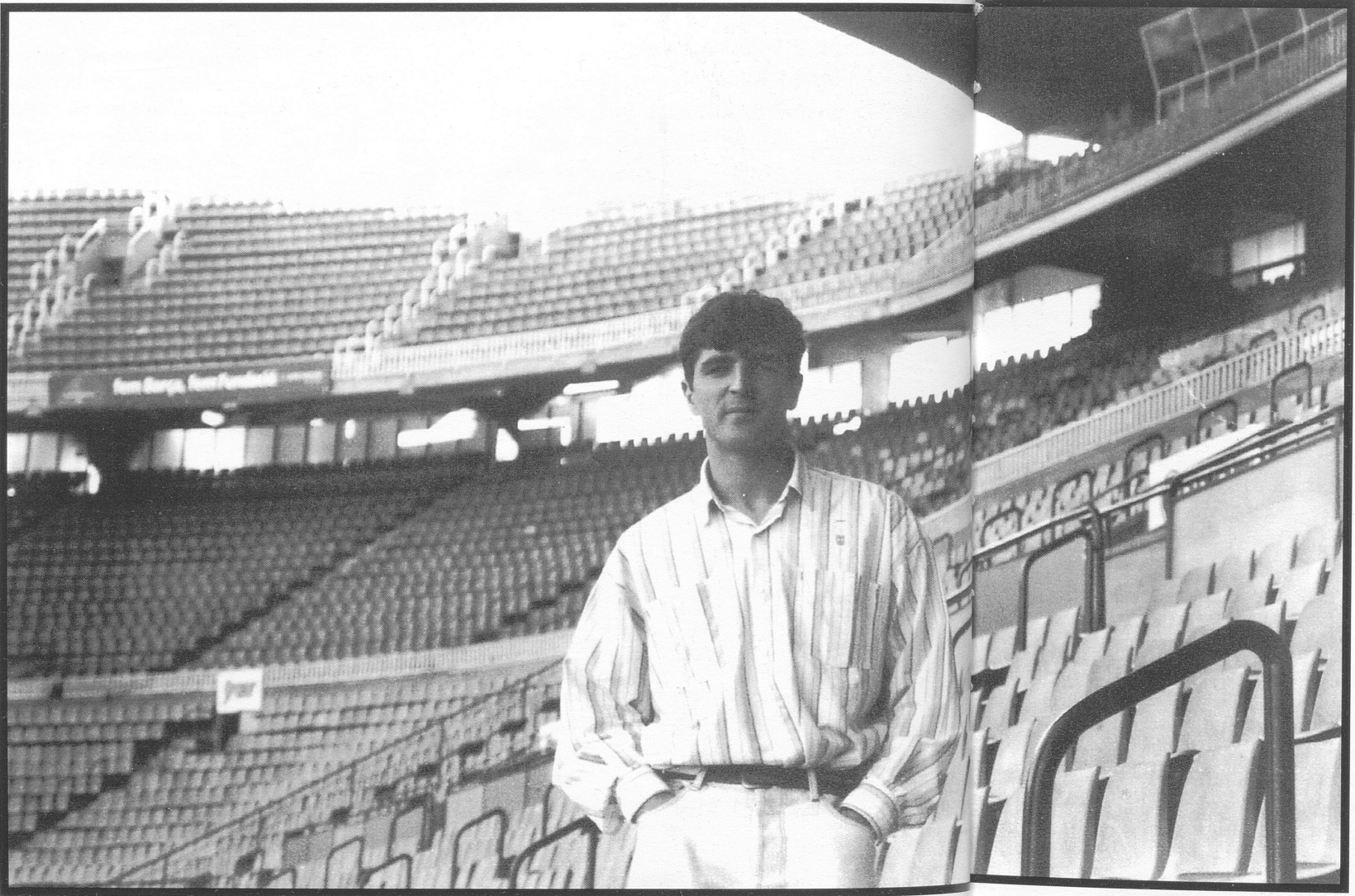
- I el fet de guanyar molts de doblers, et canvia la vida?

- Si em canvien la vida? No sé què t'he de dir. Els doblers et donen estabilitat. Bé, estabilitat no, però en el món en què vivim et donen una certa tranquil·litat, això és el que signifiquen, res més. Jo tampoc no és que en tenguí massa, tenc els necessaris, si en tengués molts no em desagradaria, però no és així. Ara, sigui com sigui, et puc dir que no he perdut la consciència sobre què valen les coses perquè imagin que si en guanyes massa acabes perdent això.

- És cert que els futbolistes viuen en un món tancat, una mica indiferents del que passa fora?

- No, nosaltres vivim en el mateix món que la resta de la gent, el que passa es que vivim dins el nostre cercle que és l'esport. Però ens identifiquem amb els problemes de tothom, amb els problemes del país.

- I què opines de la vaga general que es va convocar fa poc?

- La meua opinió..., no sé si estic massa assabentat de tot. Ara, era una vaga per unes normes noves que han sortit, que afecten els treballadors i que sembla que eren les millors per sortir de la crisi. En aquesta situació s'havien de prendre mesures. Ara, és cert que hi ha gent que ho passa molt malament.

- Es podria dir que el futbol omple completament la teua vida?

- Sense cap dubte. No és que ompli completament la meua vida però sí que és el centre de la meua vida en aquests moments. Si el futbol anàs malament idò altres coses anirien malament per culpa del futbol. Però jo què t'he de dir, has d'estar bé amb tu mateix, encara que el futbol sigui el meu centre des de fa molts temps. Per què? Idò perquè és així, les coses han anat per aquí.

- El futbol és cada dia més important, els conflictes que genera tenen cada dia més transcendència i cada vegada mou més doblers. Els jugadors, no vos sentiu com petites peces sense poder de decisió sobre aquest engranatge?

- El futbol és un esport de masses, la gent s'identifica amb un club. I nosaltres estam enmig. La nostra vida esportiva és relativament curta i l'hem d'aprofitar, no? Seria absurd que jo em concentràs en el meu paper i em preocupàs d'altres coses.

COM ARRIBAR AL BARÇA

- Per ser de Mallorca, els catalans et donen un tracte diferent o els és indiferent?

- Jo crec que la gent d'aquí, quan entres al Barcelona, et donen ràpidament la benvinguda. Després, tot depèn del rendiment. Ara, si ets del nord o si ets del sud... no importa. Ara, lògicament, per ser de Mallorca és evident que t'identifiques més amb els catalans. I viceversa.

- Però el Barcelona no és només futbol...

- Ja, vols dir que és una cosa social...

- Sí, una cosa social, que mou identifications nacionalistes, que genera reaccions col·lectives molt fortes. Fins a quin punt t'has implicat en tot això?

- Home, jo crec que quan ets dins el Barcelona, a part de jugar a futbol, que és la qüestió principal, t'identifiques i t'has

d'identificar amb la massa social i amb els seguidors del Barcelona, que tenen uns sentiments cap al Barça. Pot ser un tòpic però és la realitat. Hi ha persones de diverses edats i sexes que s'identifiquen amb nosaltres.

- I tu tot això ho veus com des de fora o ho vius com una part?

- No, no, ho visc des de dedins. Ets dins l'olla. Ets del Barça i t'integres.

- I creus que es passen?

- No, no, jo no crec que en cap moment es passin. Demostren els seus sentiments cap al Barça. En realitat nosaltres som gent que estam aquí de pas. És el teu moment i més aviat o més tard et tocarà partir. Ser del Barcelona, almenys per a mi, és un privilegi. He tengut sort.

- Però l'has cercada la sort, no?

- Sí, clar que sí. És cert que la sort se cerca i es treballa però també s'ha de reconèixer que si en un moment donat les circumstàncies no t'afavoreixen idò, tampoc no aconsegueixes res.

- I al marge del futbol què t'interessa?

- Què m'interessa? Què t'he de dir? Un poc tot i un poc res. No sé que he de contestar, demana.

- Em referia a què fas en el temps lliure.

- M'agradaria molt fer esport però clar pràcticament faig futbol i res més. M'agrada molt la mar però m'agrada la mar de Mallorca, la vista de la mar a Mallorca, des de ca nostra. L'enyores perquè és cert que aquí hi viuen un poc d'esquena.

- I Barcelona, la ciutat, t'agrada?

- Sí, a pesar de ser una ciutat molt gran té coses de poble. Home, de poble no, però té coses d'una ciutat petita.

LA LLENGUA

- De vegades es diu que els catalans, especialment els de Barcelona, són bastant centralistes amb la qüestió de la llengua. Tens problemes quan parles mallorquí?

- No, jo parl així com vull. El que passa és que quan parl mallorquí no em solen entendre. Per tant, o parl el castellà, que no vull, o parl adaptant-me al català. És que sinó, no m'entenen. No puc parlar així com parlam nosaltres ara. He de fer un esforç i parlar una mica com ells i una mica mallorquí. Si m'exprés com sempre, els fas gràcia però no t'entenen. A més a més, jo som de la part forana de Mallorca, tenc un accent tancat i parl molt aviat, així que encara tenc més problemes. No és que hi hagi cap pressió perquè perdis la teua personalitat a l'hora de parlar, és que si no t'entenen, no t'entenen. I a mi no em dóna la gana parlar castellà amb un català.

- *El teu pare es dedica a la música i tu fa poc sorties a la televisió fent publicitat mentre tocaves el piano. Saps realment tocar el piano?*

- Jo toc el que faci falta, ha, ha, ha! No, parlant seriosament, és cert que la meua família s'ha dedicat un poc a la música i el meu pare també. Però, quan era jove, al meu pare li agradava i jugava al futbol encara que, després, es va orientar cap a la música. I jo he fet al contrari. De petit em dugueren a aprendre un poc de solfeig, un poc de piano i, ara, estic en el futbol. Però no, no en tenc res d'artista.

- *Fa poc es publicava una enquesta amb les preferències dels joves de Mallorca. Segons els resultats, l'interès per la política era escàs, davallava el suport cap al nacionalisme i, en canvi, pujava el que es donava a l'ecologisme. Que et semblen aquests resultats?*

- Home, jo interès per la política sí que en tenc, perquè afecta tothom. Del nacionalisme? No sé, no som fanàtic de res. I de l'ecologisme? Això sí que m'interessa perquè tothom que hagi vist com era Mallorca fa uns anys s'ha d'interessar, he vist zones que pràcticament han estat destruïdes. Crec que hem de fer les coses ben fetes amb el que queda, que ja és molt poc.

- *Segueixes l'actualitat de Mallorca?*

- Bé, reb els diaris i sí, de tant en tant.

- *Darrerament, t'ha cridat l'atenció qualche cosa?*

- No sé, no sé què t'he de dir. Bé, sí, l'estat d'en Xesc Forteza, això ho he seguit bastant.

- *Hi ha molta de gent preocupada pels accidents de cotxe protagonitzats pels joves durant els cap de setmana com a fruit del consum d'alcohol i drogues. Quan pots, ets seguidor d'algun tipus de "ruta del bakalao"?*

- Jo crec que la gent té dret a passar-s'ho bé però sense passar-se. A mi m'agrada anar a prendre un parell de copetes però no som d'aquests que es transformen en borratxons totals.

- *Ho faries si la gent no et conegués?*

- No, sempre he estat així. És cert, sempre he estat així. Amb els meus amics i un parell de copetes.

- *De qui ets amic aquí, dins el Barcelona?*

- Sempre et fas més amb uns que amb altres, sempre et fas un grup. I som amic, què t'he de dir, d'en Chiqui, d'en Goiko, també som amic de les seves dones. I jo què sé, un dia acabam i, bé, algú diu: ens n'anam a sopar? I ens juntam un parell i ets vas fent un grup.

- *Hi ha alguna cosa que no t'agradi del futbol?*

- Del futbol? Jo t'ho diré el que no m'agrada. No m'agrada estar enfora de ca meua i veure que passa un any, dos anys i que la

gent, ja no la trobes. O els meus nebots, que tornes i no els has vist créixer. O algú que s'ha mort i tu no hi eres. La meua vida és a Mallorca almenys la meua vida del futur. Mallorca és el meu futur, naturalment.

- *I ambició professional més enllà del Barcelona?*

- Home, és que més enllà del Barcelona i de la selecció, no sé què hi pot haver. Ara ja és més qüestió de millorar personalment dins l'equip, ser ambiciós amb un mateix.

LA PRESSIÓ INFORMATIVA

- *No trobes que hi ha una pressió informativa excessiva sobre el futbol? Tot el que deis surt en els diaris, cada paraula, cada coma...*

- És que aquí tothom segueix el que feim. Hi ha diaris que només parlen del Barcelona, imagin que perquè hi ha gent que els llegeix. Això sí, nosaltres jugam cada setmana els dimecres, els diumenges i així cada setmana. I ve gent que, abans del partit i després del partit, et demana sempre el mateix. Canvien un poc en funció de les circumstàncies del partit però les preguntes, et dius, sempre em demanen el mateix. I "¿qué opinas del àrbitro?", "¿y mañana qué te parece?". Cada diumenge, cada diumenge, cada diumenge. No es poden inventar coses en això del futbol. I clar, com que sempre és el mateix hi ha vegades que no saps què has de contestar i dius cada beneitura..., i al dia següent la veus en els diaris i penses, jo he dit això?, no pot ser. Jo em record que fa uns anys quan deies una beneitura, quan foties la pata i després sortia en els diaris, jo m'avergonyia. Ara, què t'he de dir, en dius una i surt però te n'oblides perquè després en dius una altra o la diu un altre jugador... i així cada dia.

- *T'agrada llegir?*

- Llegir? Ara, m'agrada més que abans. Ara llegeix més perquè amb això dels viatges acabes agafant un llibre. El darrer que he llegit, espera..., sí, "La cuarta K", de Mario Puzo, el que va escriure "El Padrino". Amb els llibres em passa igual que amb la música i que amb el cinema, que no m'identific amb cap tema especial, m'agrada tot, depèn del tema. L'atre dia vaig anar a veure "Dràcula", que em va agradar moltíssim, i també ha vist fa poc "La casa de los espíritus" que sí, que també està bé. Mentre siguin bones, m'és igual el tema.

LA IMATGE DELS FUTBOLISTES

- *Si no haguessis estat futbolista, què faries ara?*

- Aquesta és la sort que jo he tengut, que som futbolista. Perquè et jur que, de no ser futbolista, no sé què hagués fet, ha, ha, ha! Bé, qualche cosa faria, això segur.

- *I tenen raó aquells que diuen que els futbolistes són els esportistes menys cultivats, els més incults?*

- Jo crec que aquesta és una imatge del futbolista d'abans perquè ara has de tenir una formació. Estar dins el futbol et

dóna l'oportunitat de conèixer molta de gent, de viatjar, i tot això et dóna una certa experiència que no és d'estudi però sí és una cultura que t'ensenya, i molt, de la vida.

- De vegades, sembla que un equip de futbol és com un internat de senyoretetes. Fins i tot, alguns entrenadors parlen de la conveniència de tenir o de no tenir relacions sexuals abans d'un partit. El fet de ser futbolista d'un equip conegut, marca molt la vida privada dels jugadors?, s'ha de ser futbolista tot el dia o només quan es treballa?

- Home, la veritat és que si jo no hagués de jugar el diumenge, segurament me n'aniria de copes el dissabte. El meu rendiment depèn del meu estat físic i, per tant, si he de jugar el diumenge no se m'ocorr sortir el divendres, no ho faré. És que ni tan sols en tenc ganes perquè estic pensant en el diumenge. Ara, ningú no m'ha dit res mai sobre això, mai no m'han dit has de fer això o això altre. Però t'has de cuidar. Si no et cuides pots arribar als 30 anys i estar malament.

- I no has arribat mai a estar fart del futbol, a tenir un disgust o una depressió que t'hagi fet pensar que el vols abandonar?

- No, la veritat és que no. Saps què passa? Que si en lloc de ser aquí, al Barcelona, ets a un equip de segona B, amb problemes econòmics, sense jugar i fora de ca teva, idò sí, idò et pots dir, què faig aquí?, adéu al futbol, me'n vaig. Però afortunadament no és el meu cas.

- Jugaries amb el Madrid?

- Amb el Madrid? Home, som aquí. Si no fos aquí, jugaria a qualsevol lloc...

EL FUTUR

- Però hi jugaries o no hi jugaries? Qualcú em va dir que és difícil entrevistar els futbolistes perquè no contesten mai les preguntes, almenys mai d'una manera clara.

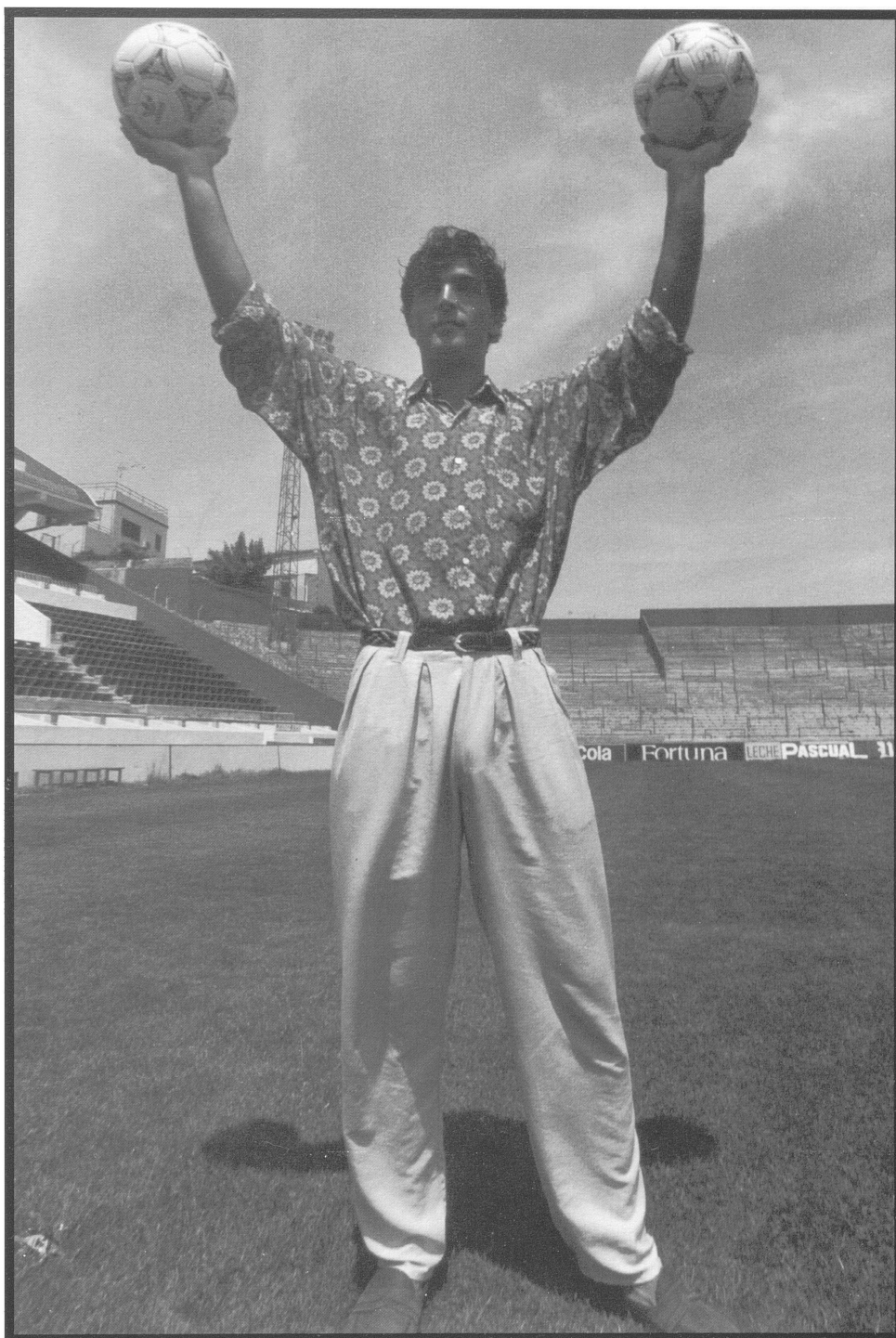
- Què va! És que és una pregunta... Si tu em demanes això l'únic que et puc dir és que si el Madrid em fes una oferta i m'agradàs, idò jugaria en el Madrid. Però és el mateix que si em demanes si jugaria en el Mallorca. La resposta seria la mateixa. Som professionals, no?

- I has pensat en qualche sortida respecte al futur, una sortida relacionada amb l'esport quan ja no puguis ser un futbolista actiu?

- No m'agrada pensar en el futur, perquè no serveix per a res. Jo sé que arribarà el dia que hauré de penjar les botes, que arribaran altres que ho faran millor que jo, però no sé, no pens en això. Imagin que m'agradaria estar en alguna activitat relacionada amb l'esport però sincerament encara no m'he aturat a pensar-ho.

- Per tot el que dius sembla que, definitivament, la vida et somriu, no?

- Sí. ha! Home, tenc els meus problemes però no em puc queixar.

Joves empresaris, un altre aprenentatge

Entrevista a Ketty Isern

per Joana Maria Roque

És clara i transparent. Sap seure a una cadira i a una finestra. No li agraden les grans frases fetes. Procura dur-ho tot al terreny de la pràctica. Té trenta-sis anys. Presideix l'Associació de Joves Empresaris de Mallorca. Va començar a fer feina molt jove i diu que sempre ha semblat major o més madura del que era, però a vegades, quan li faig preguntes, en certa manera tòpiques i necessàries, respon amb una obvietat gairebé infantil.

Representa un cert pragmatisme a la societat actual, la dels joves empresaris que pensen que a una associació poden trobar noves maneres de veure les coses i sistemes d'organització sense deixar de ser solidaris amb la resta del món o, més en concret,

especialitzant-se amb certes solidaritats com puguin esser les campanyes d'ajut a Bòsnia. Ve d'una família d'empresaris i s'hi va fer gairebé per vocació.

Procura que la seva feina no emboiri la seva

humanitat i tenir temps per a la família i els amics. Diu que en els anys 80 molts de joves volien ser "yuppies" sense conèixer el significat exacte d'aquesta paraula. Ella vol que els treballadors es trobin com en família. I, quan ho diu torna al tema de les noves maneres de fer les coses dels joves empresaris. Creu en les noves tecnologies, però sense deixar de banda les persones. En el fons és una supervivent elegant i molt digna.

- La seva dedicació al món de l'empresa, ve de família?

- Sí, supòs que sí. Sempre he tengut molta admiració tant per la figura del meu padrí vell com per la del meu pare, ambdós empresaris, i supòs que això m'ha pesat.

- Què entén per empresari?

- És una persona que ha de tenir moltes idees i s'ha d'arriscar per dur-les a terme. Ara, això sempre és un risc. No és el mateix que una persona que fa feina i cobra la seva nòmina a final de mes. Un empresari no s'atura mai, sempre intenta anar a més i arrisca. En certa manera podríem dir que juga.

- És un risc solitari? S'afronta pensant sols en un mateix o en el conjunt de persones que hi ha a l'empresa?

- Jo crec que avui en dia una empresa ha d'afrontar els riscos pensant en tots els que hi fan feina. No es pot anar en pla "llanero solitario". Qualsevol empresa és una família, és un grup d'amics. El compromís és per a tots.

- Això del "grup d'amics", no pot sonar una mica a paternalisme o maternalisme en el seu cas?

- He dit amics. No he dit fills. M'agrada saber com va la vida de les persones que treballen amb mi, ja que els consider amics. Ara que, és clar, si algú es posa en un pla desagradable, s'ha de saber estar en el lloc que correspon encara que, normalment no és necessari. Per exemple tenc una gran admiració i estimació per una dona que fa més de trenta anys que treballa a l'empresa que jo dirigesc, és gairebé com si fos ma mare.

Ketty Isern va néixer el mes d'octubre de 1957. Des dels setze anys va compatibilitzar els estudis amb les feines a les empreses familiars. Té estudis de comerç, posteriors al BUP. Forma part de nombroses societats de caire turístic, algunes de les quals dirigeix directament, com, per exemple, el bar 1916. Està separada i té dues filles. És presidenta de l'Associació de Joves Empresaris de Mallorca.

LES AMISTATS PERILLOSES

- *Passem a un terreny més formal. Quan els sindicats senten parlar d'aquestes relacions diguem-ne "amistoses" solen dir que donen lloc a unes certes coaccions morals en temes com vagues o negociacions de convenis. Vostè què en pensa?*

- Quan es plantegen situacions com la de la darrera vaga, deixam ben clar al personal que el que vulgui venir que vingui, el que no vulgui venir que no ho faci. Mai no hem forçat ningú ni hem pres represàlies contra els que no han vingut a treballar. Crec que seria molt covard utilitzar el fet de dur-se bé amb les persones per coaccionar-les a l'hora de plantejar les reivindicacions o situacions purament personals.

- *Les seves tres principals característiques, a efectes d'aquesta entrevista són que és jove, empresària i dona. Podem començar per la joventut. Vostè té trenta-sis anys i...*

- I en fa vint que faig feina.

- *Idò, quina importància dóna a l'edat o a l'experiència per poder estar a un càrrec directiu?*

- És que no és el mateix. Crec que per poder estar a un càrrec directiu s'ha de tenir experiència que no és igual que tenir uns

anys més o menys. Hi ha gent que als vint anys pot estar molt preparada a nivell teòric, però que també ha de menester pràctica. En el fons, jo don més importància a la pràctica que a la teoria. Com ja li he dit abans, fa vint anys que faig feina. Abans els matins estudiava i l'horabaixa treballava a llocs de poca responsabilitat, en concret estava al telèfon. En els negocis familiars no he estat cambrera perquè no era necessari, encara que trob que aquest lloc és tan digne o més que el que tenc en aquests moments.

- *Parlàvem d'experiència...*

- Crec que és necessària per arribar a llocs de responsabilitat, encara que hi ha excepcions. Jo he arribat amb experiència i anys de feina. Sempre m'han dit que semblava major del que som, però és que vaig començar molt jove.

- *Li diuen que sembla major o més madura?*

- Gràcies per la correcció. Segurament més madura. I clar, és una altra cosa.

DONES, JOVES I MÓN DEL TREBALL

- *A vegades s'associa la imatge de les dones amb un cert infantilisme. Ara podríem parlar d'això. El fet de ser una dona,*

suposa inconvenients a l'hora de comandar o, millor dit, que els altres facin cas?

- Un home ho té més fàcil per arribar, però quan ho has aconseguit crec que et respecten igual. Jo no m'he sentit mai despreciada pel fet de ser dona. Potser, quan encara havia d'arribar, m'havia d'esforçar més que, per exemple, el meu germà, però no m'he sentit mai rebutjada pel fet de ser dona. Al contrari, a vegades pens que és un avantatge. Ara que, en el començament qualsevol errada d'una dona és molt més grossa que la d'un home, et miren amb lupa.

- *Ja hem parlat del que vostè ha fet o fa com a jove i com a dona. Parlem dels altres joves i de les altres dones. Què troba dels nous contractes d'aprenentatge per als joves no empresaris, sinó treballadors?*

- A mi no m'agraden. Crec que no estan ben instrumentats. No provocaran que hi hagi més contractacions i crec que des del punt de vista dels empresaris, són una forma d'agafar-se una mica els dits, ja que, sempre et poden exigir si has fet o no les hores exactes de formació. Ara que, a la vegada, pens que la formació de les persones és molt important. Des de l'Associació de Joves Empresaris no vàrem donar suport a la darrera vaga general, però això no vol dir que estiguem d'acord amb els contractes d'aprenentatge.

- *Vostè ha dit abans que no s'ha sentit rebutjada com a dona quan ja era als càrrecs directius, però en el món de la dona i del treball hi ha un altre tema, l'empait sexual. L'ha vist al seu entorn?, creu que existeix?*

- No l'he viscut mai. També he de dir que l'únic cap directe que he tengut ha estat mon pare, però tampoc no he observat personalment cap tipus d'empait sexual a les empreses a les quals he treballat, encara que això no vol dir que pensi que no n'hi ha.

- *Pel que veig vostè s'ha topat amb poc masclisme, però, creu que a la societat actual existeix?*

- Sí. Crec que n'hi ha. I jo sempre he dit la mateixa frase: "No som feminista sinó femeni-na", però quan s'afiquen amb les dones en general, som la primera que bot. Hi ha masclisme i, en part està provocat per les mateixes dones que a vegades eduquen els seus fills i filles de manera diferent.

JOVES EMPRESARIS

- *Tornem a la part pròpiament empresarial. Quin sentit té que hi hagi una Associació de Joves Empresaris?*

- Quan una persona surt de la Universitat o acaba els seus estudis, crec que és bo que es trobi amb gent que està a la seva ona, per dir-ho d'alguna manera, i que pugui rebre ajuts i consells. A més a més, els joves d'avui en dia veim el món empresarial d'una altra forma. Tenim més formació i procuram que els altres també la tenguin. I la nostra associació és totalment apolítica. A les nostres juntes no parlam mai de política i no ens volem casar amb cap partit. Sols intentam donar uns serveis als que ara comencen i procuram que se senti la nostra veu a la societat.

- *Des de la seva posició d'"apolítics". Quina crítica creu que s'hauria de fer a la política de les diferents institucions?*

- Criticam la política, no els polítics. Nosaltres no criticam cap partit, estam oberts a tots. Ara bé, deim el que hem de dir si una cosa no ens pareix bé.

LES INSTITUCIONS I ELS SEUS AJUTS

- *Bé, parlem d'institucions: Govern central, Govern autonòmic, ajuntaments... Quines crítiques troba que s'han de fer?*

- Hi pot haver crítiques contra les tres. Crec que el Govern central no arriba a solucionar els problemes reals que té Espanya i es troba com l'estruc que amaga el cap. El Govern de la Comunitat autònoma i els ajuntaments fan la seva feina, però podrien millorar moltíssim. Així i tot vull dir que nosaltres sempre hem estat molt ben rebuts a les institucions de Mallorca, encara que crec que totes podrien fer més. Per ventura, manca inciativa per donar serveis als ciutadans. No s'haurien de limitar a cobrar impostos. I aquesta és una crítica constructiva, encara que, per molt bé que ho fessin, sempre voldríem que ho fessin millor.

- *I dins aquesta perspectiva global de crisi, creu que val la pena o és convenient que la gent s'arrisqui a muntar noves empreses o és una mala època?*

- Crec que sí. Som una persona molt optimista. S'ha d'estudiar bé com fer-ho, però els moments de crisi també són bons per crear noves empreses. Molta gent s'ha fet rica en temps de crisi, encara que els riscos també són bastant més forts. És el que dèiem abans, com més arrisques, tant la bufetada com el triomf poden ser més grossos.

LA CRISI I EL TURISME

- *Però hi ha o no hi ha crisi?*

- És clar que n'hi ha. Negar-ho seria una barbaritat, encara que, en part, també hi ha uns condicionaments psicològics que impedeixen que la gent faci determinades coses i en certa manera fa que la crisi sembli més forta del que és en realitat. Hi ha crisi, no ho hem de negar ni ens n'hem d'amagar, però jo,

que estic al món turístic sé que començam a sortir-ne, l'any passat va ser una mica millor que l'anterior i enguany serà encara millor. I, si a Mallorca el turisme millora, vol dir que, segurament tot anirà més bé.

- *Convé començar a parlar de turisme i de Mallorca. Hi ha economistes que diuen que s'ha de mantenir el model turístic tal com està i altres que pensen que s'ha de diversificar. Vostè que troba?*

- Avui en dia vivim, sobretot, del turisme, però, a la vegada pens que ens hem de diversificar en altres coses. Si em preguntes: per quins motius el turisme puja i baixa tant?, no t'ho sé contestar: hi ha unes ones increïbles, però crec que hem de diversificar i, encara que, a vegades, també es fa necessari anar a invertir a fora.

- *És així, s'han de treure els doblers que es guanyen a Mallorca cap a fora?*

- També es pot millorar el que tenim, però si es volen tenir més places s'ha d'invertir a fora.

- *Que troba vostè del POOT?, es pot dur a la pràctica?*

- Crec que era necessari des de fa temps. Fa uns quants anys vaig anar de viatge a Tuníssia i ens varen dir que ja tenien planejat què havien de fer en un futur. Aquí, això s'hauria d'haver fet abans. En aquests moments és mal d'arreglar, però val més que arribi que no continuar així. Preocupa tothom, sobretot els que tenen terrenys que els afecta, però no hem de pensar de manera individual, sinó d'una manera global ja que Mallorca som tots i crec que fa molts anys que el POOT era necessari.

- *Parlem de modernització, futur i això que s'anomenen "noves tecnologies". Quines són i per què serveixen? Quan i com s'han d'aplicar?*

- Si pogués contestar a això, tendria la clau a la butxaca. Crec que s'han d'aplicar les noves tecnologies, però sense perdre mai el contacte humà. Hi pot haver noves tecnologies, màquines noves... però no s'ha de perdre mai el tracte directe amb les persones.

AQUELLS "YUPPIS" D'ABANS

- *Com a presidenta dels Joves Empresaris, pensa que encara hi ha "yuppis", què són o eren els "yuppis"?*

- Això va ser una definició per dir-ho d'alguna manera, de l'època de Mario Conde: persones molt actives, molt dinàmiques, amb projecció empresarial... Però és el mateix que li deia abans, des d'una perspectiva personal pens que hi ha d'haver de tot i també temps per fer coses distintes: família, amics, feina, temps lliure. Crec que l'època dels"yuppis" ja ha passat. No tenien consistència, encara que durant uns anys tots ens sentíem una mica "yuppis", malgrat no entenguéssim del tot el significat de la paraula. Tothom es feia la seva pròpia definició del "yuppi".

- *Si ja no hi ha "yuppis" què han de fer els joves que ara tenen quinze o setze anys? Estudiar? Començar a fer feina de molt joves?*

- Crec que han d'estudiar. S'han de preparar molt bé a nivell teòric i també han de fer pràctiques, però no sé que es trobaran quan comencin a fer feina, no sé què es poden trobar d'aquí a deu o quinze anys.

- *El seu temps d'oci i les seves maneres d'entendre la cultura, també seran diferents?*

- Ara els canvis són molt més ràpids i la cultura és molt important a la vida. Tot canvia, han d'estar més a l'aguait, saber què passa.

- *Fa devers vint anys la gent es volia independitzar i sortir de la casa dels seus pares. Ara ja no és així...*

- No. Se senten còmodes i no valoren tant la independència com la comoditat. També és que la gent de la meva generació estava molt més fermada i trobava important tenir una mica d'independència.

BÒSNIA I LA SOLIDARITAT

- *Els Joves Empresaris han mostrat darrerament el seu interès per Bòsnia. Han fet campanyes. Per quins motius han elegit aquesta gent i aquest lloc a l'hora de ser solidaris?*

- Fa una mica més d'un any un grup de la junta dels Joves Empresaris vàrem pensar que haviem de fer qualche cosa d'ajuda humanitària i finalment vàrem decidir anar a Bòsnia per ajudar, sobretot els nins. No es pot imaginar la resposta de la gent. Ha estat impressionant. Jo he anat dues vegades a l'ex-Iugoslàvia i crec que poder realitzar aquestes coses fa que una persona se senti bé...

- *A Mallorca mateix també hi ha problemes de marginació, o no?*

- Sí, sí ho entenc, però també pens que és bo que cada grup s'especialitzi en una cosa. Nosaltres ens hem especialitzat més en la gent de Bòsnia i tenim els contactes directes amb ells, però si això canvia, supòs que ho dedicarem a altres grups o col·lectius. Per desgràcia hi ha moltes necessitats.

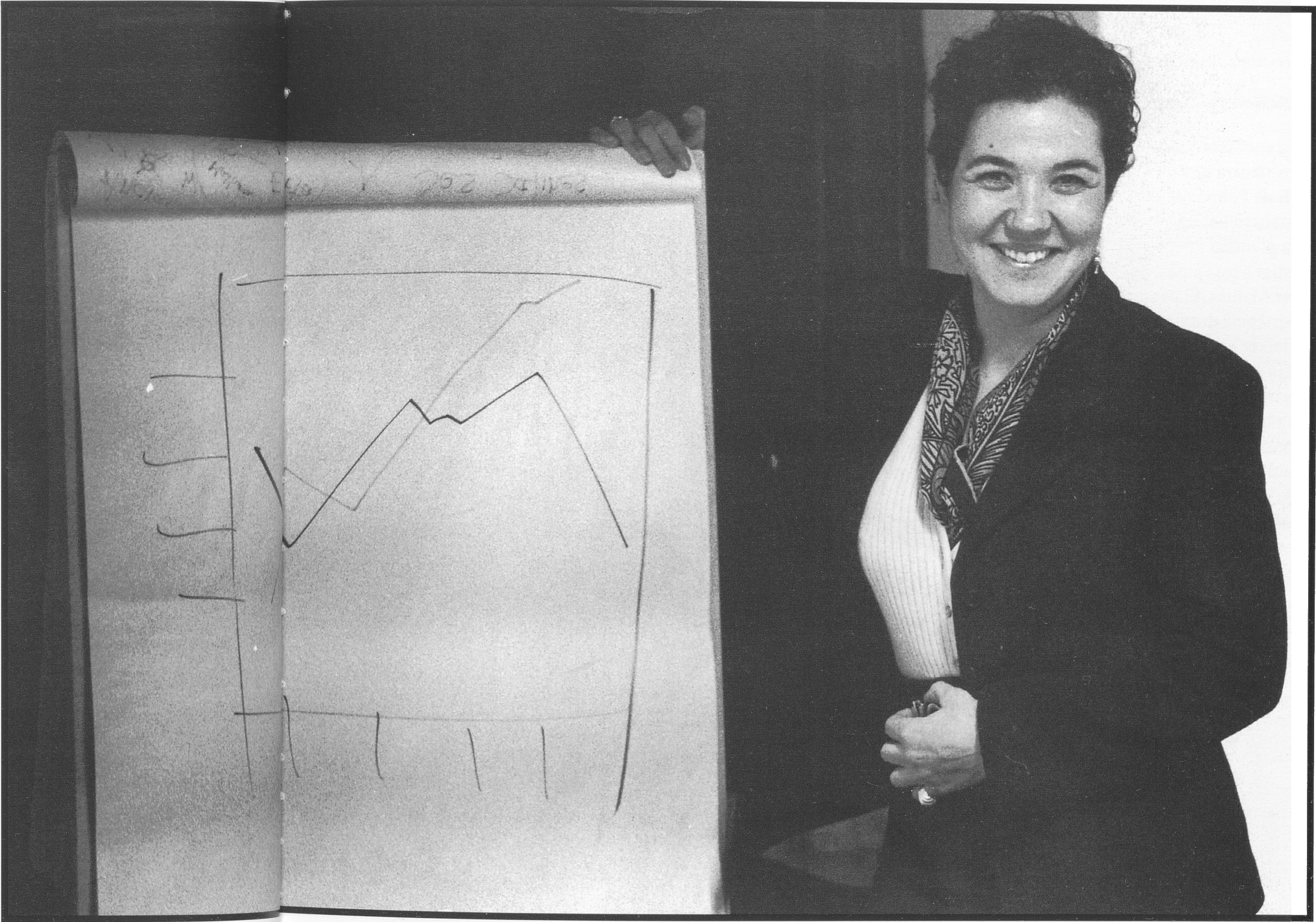
- *Vivim a una època de certes xenofòbies i vostès fan una ajuda humanitària molt digna i elogiable, però, al cap i a la fi amb un sentit europeu. Com entén el problema del racisme a la societat actual: gitanos, marroquís...?*

- Torna resorgir la xenofòbia però hem de fer el possible per oblidar-la. Els gitanos i els nord-africans són persones com nosaltres, però, per altra part pens que, en el fons, tots som una

mica racistes contra una cosa o l'altra. Ara que jo sempre he comptat que si als viatges a l'ex-Iugoslàvia hagués vengut un serbi a demanar-nos medicaments els hi haguéssim donat. Hem de pensar que som humans i hem d'erradicar els racismes.

- *Però en el context de la CEE es parla de tancar fronteres als que vénen de l'exterior. Com ho veu com a empresària dedicada als ajuts humanitaris?*

- És una pregunta difícil. Humanament s'ha de donar ajut a qualsevol, ara que evidentment s'ha de pensar primer en un mateix que en els altres, en Europa que en els d'altres països. I això no significa cap mania cap als que vénen de l'exterior sinó l'aplicació d'una pràctica..

Molta pressa per vendre'ns

Entrevista a Maria de la Pau Janer

per Sebastià Verd

Vaig conèixer Maria de la Pau Janer fa uns quants anys, encara que no massa, al centre territorial de TVE de Palma on feia de presentadora estiuenca. Destacava per una bellesa adolescent que ara és a la seva plenitud i per ser filla d'un escriptor de reconegut prestigi a tot l'àmbit de la cultura catalana, Gabriel Janer Manila. El pas per l'Informatiu Balear va ser una experiència dura, però segurament interessant perquè va deixar una penyora a l'ànima d'una Maria de la Pau que ja mai més no deixarà de col·laborar a diferents mitjans de comunicació: televisió, ràdio, premsa. Vaig tornar coincidir amb ella a la Ràdio 4, la impossible emissora en català, la primera que va establir un àmbit de comunicació per a tots els països de la nostra mateixa parla i que desaparegué tristament enmig de la indiferència oficial. Ara, quan

Maria de la Pau Janer és doctora en Filologia catalana per la Universitat de les Illes Balears, on ara és professora de literatura. Té 28 anys i ja és un dels valors consagrats de la darrera generació de narrativa catalana. Ha rebut diversos premis, entre els quals l'Andrònima per "L'hora dels eclipsis" i el Sant Joan per "Màrmara". També és autora de "Els ulls d'ahir", la seva primera novel·la, i de diversos llibres de contes: "La bruixa que va perdre el secret" i "L'illa d'Omar" pel qual obtengué el premi de la crítica de Serra d'Or.

A més a més, ha col·laborat als mitjans de comunicació, i destaquen, potser, la seva participació a la desapareguda Ràdio 4 de les Illes i la seva intervenció actual a les Tertúlies de TV3.

han passat més de dos anys des d'aquella data, em rep a ca seva, a una antiga possessió de s'Indioteria i recordam plegats el seu historial periodístic, des de l'origen fins a la col·laboració actual amb TV3. Maria de la Pau, per tant, és un rostre conegut i, alhora, un personatge reconegut per la seva narrativa. Autora de diverses novel·les premiades i de relats juvenils, fa temps que va deixar de ser un promesa,

malgrat la joventut i el desig d'emprendre altres aventures literàries. La seva obra, almanco fins allà on la conec, potser sigui d'un romanticisme que desdiu de l'individualisme que regna a la societat actual, a pesar de la qual cosa tractaré d'entrar de la seva mà al món d'una generació jove que es prepara per fer-se amb les regnes del poder econòmic i social.

que hi havia un altre model, un sistema diferent, que en el seu origen volia ser més solidari, però les veus s'anaren debilitant progressivament i ja només són un reclam aïllat que ningú no escolta. És cert que amb l'esbucament del mur de Berlín vàrem entrar a una altra època i que descobrírem la inviabilitat de l'economia planificada segons Moscou, que era un llum que havia enlluernat un parell de generacions amb miratges absolutament inexistents. No sent cap desencís per la desaparició del sistema comunista, però tampoc no estic satisfeta davant el món que hem heretat, per aquesta omnipotència i omnipresència de l'economia a tots els àmbits de la vida quotidiana. Jo pens que en el fons ara tot es regeix per l'economia, per damunt de totes les altres coses, per damunt de la cultura i tot queda supeditat a l'economia o, millor dit, a les regles del mercat. Clar que jo som una profana en economia i no sé si realment les coses són així, com les pens.

- Ets una escriptora jove, que ha assistit amb un cert protagonisme a l'evolució del món dels darrers anys. Diuen que anam cap a un nou ordre econòmic internacional, un nou sistema que es va començar a gestar fa set o vuit anys, gairebé quan tu començaves a treure el cap. Què en pots recordar d'abans, d'aquell món de la teva adolescència dividit en blocs? i, sobretot, quin concepte et mereix aquest nou ordre?

- La sensació d'un caos. La sensació d'un ordre que podria definir-se per l'absència d'ordre, pel predomini d'uns pocs sobre la majoria, pel predomini dels països rics sobre els pobres. Crec que el món tendeix a suprimir els dèbils i que l'economia cada vegada es maneja amb manco mans però més poderoses. Sense sortir de Mallorca veim com desapareixen les petites empreses. En aquests darrers anys només parlem de crisi, de suspensió de pagaments o de fallides. Hi ha un cert fatalisme del petit que espera que el gros se l'empeçoli. El nostre és un món cada vegada més competitiu que va deixant víctimes al seu pas i que fa que allò que jo encara vaig poder conèixer, la societat del benestar, vagi camí de la desaparició. De fet, observem que aquest regne de la competència no ens ha dut cap a l'estabilitat que alguns predicaven, sinó tot el contrari, cap a la incertesa, cap a l'atur...

A L'ALTRE COSTAT DEL MUR DE BERLÍN

- Aquests són anys durant els quals hem presenciat la derrota de l'altre model econòmic. Amb el mur de Berlín caigueren moltes coses...

- Sí, els de la meua generació vàrem arribar a temps de saber

- Realment m'interessa més conèixer el pensament d'una profana, com tu dius. No he anat a cercar cap economista, precisament.

- És clar! no en som gens d'economista... gens.

EL TURISME COM A EIX DE LA SOCIETAT

- Però tens una opinió formada. M'agradaria conèixer, per exemple, què en penses del turisme. És evident que no pots recordar la Mallorca pre-turística i, en canvi, has arribat a punt per presenciar la fi d'una època. T'imagines una Mallorca sense turisme?

- No, sense turisme no, però amb un turisme diferent sí que me la imagin. És la Mallorca que jo voldria. Un desig.

- Quin turisme diferent?

- Aquest és el problema, perquè quan ho pens veig que no en conec cap de diferent. En qualsevol cas, hem de ser sincers i reconèixer que el turisme ha fet molt per Mallorca, ha donat molta feina i molts de doblers. La Mallorca pre-turística devia ésser molt dura i no convé que la idealitzem. El que passa és que tot s'ha fet molt aviat i molt malament i que si poguéssim tornar enrera segurament fariem les coses d'una altra manera, cercaríem un altre turisme. Pens, sincerament, que els mallorquins hem tengut molta pressa per vendre'ns. En aquest món i ara més que mai tot es pot vendre i comprar, però hi ha preus i preus i el nostre no ha estat molt alt. Sovint ens hem regalat. Mallorca sempre ha estat una terra de pas, sempre se l'han quedada els darrers que han arribat. És un malefici que es

pot tornar a repetir, mentre que jo crec que aquest fet de ser terra de pas podria significar coses ben distintes, podria significar relació en lloc de submissió.

- Però aquest sentiment és teu exclusivament o creus que és generalitzat a tota la teva generació?

- No crec que només sigui meu. Pens que entre els mallorquins creix de cada vegada el rebuig per la terra venuda de mala manera. La meva generació és conscient que no pot continuar amb aquesta actitud, sense que això vulgui dir renunciar al turisme. Hem de donar un altre valor al territori i a la nostra cultura. De la mateixa manera que quan faig turisme m'interessa pels països que visito, crec que també els nostres visitants es podrien interessar per qualche cosa més que pel sol i per les platges.

JOVENTUT LIBERAL-CONSERVADORA

- A una recent enquesta entre joves de les Balears la major part es definien com a liberals-conservadors...

- No m'estranya. Vivim un temps que els joves, sobretot els de devuit a vint-i-cinc anys veuen molt difícil el seu futur. Trobar feina és difícil i segurament tampoc no podran fer feina en allò que han estudiat. Potser se n'hauran d'anar a fora. Tot això crea desesperança. Els joves d'avui són molt diferents dels joves dels setanta que creien que hi havia moltes coses a fer al món. En canvi als joves dels noranta el món els cau damunt. No som conservadora i m'entristeix que ho siguin la majoria dels joves, però entenc aquesta postura com a una reacció davant les circumstàncies, encara que també hem de pensar que el conservadorisme és ben tradicional a Mallorca.

- Bé, jo dec esser d'aquesta generació que has esmentat, dels setanta o, més aviat, dels seixanta, de la qual se n'ha parlat molt i mitificat les seves propostes, però en el fons eren una minoria els que volien capgirar el món mitjançant l'acció. Era la rebeldia d'uns pocs que es transmetia a la majoria, com va passar en el maig del 68 o, això s'intentava. No serà que la imatge que tenim de la joventut actual també és el reflex d'una minoria, encara que, evidentment, militi a l'altre camp?

- Hi continua havent minories conscients, i minories conscientment conservadores, però hi ha una gran diferència entre una generació i l'altra. La societat actual és tremendament individualista més que conservadora. Aleshores hi ha molt pocs moviments de grup. Hi ha poc associacionisme. I, és clar, gent tan individualista difícilment es pot moure per canviar el món.

AMBIGÜITAT DAVANT EL NACIONALISME

- La mateixa enquesta reflectia un escàs interès de la joventut de les Illes pel nacionalisme, la qual cosa, pens, és contradictòria amb el protagonisme que tenen els nacionalismes per tot arreu.

- És que la paraula nacionalisme produeix un sentiment ambigu. Personalment em consider nacionalista i catalanista, però entenc que cert nacionalisme, un nacionalisme mal entès, fa molt de mal a la cultura catalana. Hi ha gent molt radical, intransigent i amb una evident curtor política que, dissortadament, gaudeix de fort predicament entre els més joves. Això és perillós, perquè ens perjudica més que no ens ajuda. Jo pens que convé posar els peus a terra i avançar a poc a

poc. Hi ha nacionalismes que es mouen per grans somnis, per grans hipòtesis irrealitzables i, en canvi, altres més pragmàtics que ens permeten avançar sense conflictes. Abans jo mateixa em movia per aquestes grans hipòtesis nacionalistes, però a mesura que passen els anys no és que em moderi o m'atemperi, sinó que pens que és millor anar per les coses concretes i per les que es poden aconseguir avui i que continuaran essent reals demà.

- També hi ha un nacionalisme econòmic... aquell que només vol comandar a ca nostra per obtenir beneficis i que sovint oblida la llengua o la solidaritat.

- Jo concebo el nacionalisme com una globalitat, que no pot deslligar els assumptes culturals dels econòmics ni al revés. Aleshores no podem viure només de la cultura, encara que per a mi sigui tan important, sinó que hem de pensar en l'economia i en la societat simultàniament. I també hem de pensar en un món més solidari. No n'hi ha prou a afirmar que volem comandar a ca nostra, sense començar per saber què és ca nostra, d'on venim i cap on volem anar.

EUROPA, UN PROJECTE

- Creus que és compatible el sentiment nacionalista amb la idea d'Europa?

- Sí, jo hi crec, encara que no sé si és una ingenuïtat per la meva part.

- Hi creuen els joves?

- Crec que hi ha un sentiment a favor, pens que els joves hi voldrien creure, que necessiten creure-hi, però que Europa és una gran desconeguda. De fet és o hauria de ser la suma de molts, però ara no és això, sinó la suma de pocs. Aquesta Europa de les nacions amb la qual hem somniat, potser només sigui un bell somni que queda supeditat a l'Europa dels Estats. En qualsevol cas és el que tenim. Mira, jo pens que Mallorca forma part d'una realitat cultural que són els Països Catalans i d'un estat, l'Estat espanyol, que no és la realitat històrica però que sí és la realitat present. I Europa forma part del futur cap al qual ens hem de moure sense perdre la nostra identitat cultural.

IDENTITAT CULTURAL I LLENGUA

- Parles d'identitat cultural. En aquest sentit, quin futur augures a la nostra llengua?

- Evidentment no concebo la llengua deslligada de la realitat nacional. La història ens mostra casos terribles de pèrdua d'identitat, com l'irlandès, que mai no desig per al nostre poble. Què passarà amb la nostra llengua? Depèn... si miram a Catalunya veim com hi ha una política lingüística dirigida a donar-li protagonisme a la vida pública, cosa que no passa a Mallorca on el català sembla supeditat a l'altra llengua oficial, el castellà. A ca nostra ens limitam a apel·lar els sentiments més íntims, a la llengua materna, a la llengua dels nostres avantpassats... etcètera. Avui apel·lar tot això no ens serveix per a res sinó aconseguim que el català sigui necessari per a la vida quotidiana, sense una voluntat política al darrere. Ningú no es mou per sentiments.

- Per necessitat tal volta sí. Els mateixos mallorquins s'estimen més que els seus fills estudiïn l'anglès.

- És cert, però malgrat tot, pens que la siutació ha canviat prou en els darrers deu anys. La gent del carrer jo no es planteja gaire si la llengua es diu mallorquí o català i sembla que amb l'escolarització s'han fet passes, encara que molt tímides. No tot és dolent.

LA NOVEL·LA, CRÒNICA D'UNA SOCIETAT

- *Fins a quin punt totes aquestes coses, la nostra ralitat, té un ressò a la teva novel·lística? Tal volta sempre esperam que els narradors siguin cronistes d'aquesta realitat.*

- Pens que el novel·lista s'ha de sentir absolutament lliure quan es posa davant el paper en blanc. No té perquè ser testimoni de res voluntàriament o escriure sobre coses concretes que li venguin forçades, encara que és inevitable que qualsevol persona escrigui sobre el seu món. L'escriptor no s'ha de sentir coartat per cap tipus d'imposició fora del seu univers creatiu, la qual cosa no vol dir que pensi que com a ciutadà no hagi de defensar la cultura a la qual pertany. Qualsevol persona que tenguí una veu pública té l'oportunitat de parlar públicament i ha d'utilitzar aquesta possibilitat. Clar que no tothom ho farà igual. Tenim el cas de Josep Maria Llopart que va ser un home compromès tota la seva vida, una veu cívica i un poeta excel·lent, però també ens trobam dins la cultura catalana amb un Gabriel Ferrater que no volia ser de cap manera la veu de la col·lectivitat, encara que en el fons no va poder evitar ser-ho.

- *I tu, amb les teves novel·les, reflecteixes la realitat mallorquina o no? Si em permets jo diria que els teus personatges vessen romanticisme en una societat gens romàntica.*

- No, gens romàntica, en efecte. Tampoc no crec que els meus personatges siguin romàntics. En qualsevol cas les meves primeres novel·les reflectien el meu món interior més que no l'entorn que m'enrevolta. Era, potser un món immers a l'adolescència. En canvi, la darrera novel·la, Màrmara, conté algunes pinzellades de crítica a la societat mallorquina. N'hi ha prou si dic que el protagonista de la història és un xueta que ha de fer front a la marginació, una marginació que ha arribat fins als nostres dies. També hi ha crítiques al món turístic...

- *Vivim una època on ressorgeix la xenofòbia, el racisme... Sembla com si els xuetes s'hagin tornat posar de moda a la narrativa mallorquina.*

- Supòs que et refereixes a la darrera novel·la de Carme Riera que va guanyar el premi Josep Pla i que encara no he pogut tenir ocasió de llegir. Ha estat una coincidència. En qualsevol cas pens que del tema xueta tot i que se n'ha parlat molt, encara hi ha moltes coses a dir. Crec que el fenomen xueta és molt atractiu per novel·lar, per bé que això no ho explica tot i que potser sí que ens trobam davant un ressorgiment del racisme. El racisme i la xenofòbia són d'aquestes coses que més em dolen del món actual. No suport que l'home menyspreï l'home per causa de les diferències, quan són les diferències, precisament, les que l'han d'enriquir. És el cas dels turcs a Alemanya, dels gitanos i també, amb tots els matisos que vulguis, dels xuetes.

- *I dels forasters?*

- A un altre nivell també, és el cas dels forasters que no hem sabut integrar. Abans m'he referit als turcs a Alemanya. Hi ha racisme, però el govern intenta integrar-los. Els fa escoles i

respecta la seva cultura, però els ensenya la llengua alemanya i els prepara per conviure a la societat del país. Per què els forasters viuen a barris molt concrets?, només es fan entre ells, sobretot si són d'una determinada capa social i mai no s'integren. Mai no aprenen català, llevat de qualche excepció molt lloable. Per què trobam moltes persones que es diuen mallorquines però que confessen que no parlen el mallorquí? Quan trobaràs un anglès que digui jo som anglès però no en parl, d'anglès? A Mallorca mai no hi ha hagut una política d'integració. Just el contrari, pens que s'ha fomentat l'aïllament dels immigrants per impedir la normalitat de la cultura catalana al nostre país.

L'ECOLOGISME NO POT SER UNA MODA

- *Tornant a l'enquesta del Govern. La joventut es decanta per opcions polítiques conservadores o per l'ecologisme... Són qüestions compatibles?*

- Passa el mateix que amb el nacionalisme. L'ecologisme és un tema delicat. Hi ha una revifalla de l'ecologisme. Els mallorquins ens hem sabut mobilitzar per salvar platges o espais naturals i això està molt bé, però pens que és perillós convertir l'ecologisme en una moda. Ara hi ha botigues ecologistes, menjars ecològics, vestits ecològics... tot duu una etiqueta verda. Hi ha grans actrius que es dediquen a salvar les foques. A mi em preocupa molt l'ecologisme i, sobretot, la situació medioambiental de la nostra illa. No vull que continuem destrossant el paisatge. Ara bé, sempre pens que per damunt del paisatge hi ha d'haver l'home. Amb l'excusa de l'ecologisme de vegades oblidam que hi ha molta gent que es mor de fam i molts d'al·lots que no poden anar a escola. Hem de fer un món racional, harmònic amb la naturalesa, però no esquizofrènic.

- *Pel que dius series partidària d'un desenvolupament sostenible.*

- Sí, s'han d'intentar mesurar i equilibrar els recursos que es tenen. Estic ben segura que podem viure bé, sobretot a Mallorca, sense grans pretensions i que podem ser solidaris entre nosaltres mateixos i amb la resta del món. El que no podem fer és crear una societat de molts rics i molts pobres. I això és vàlid tant per parlar de l'ecologisme com de toda la problemàtica de la persona humana, començant per la manca de feina.

FUNDAMENTALISME, LA SIDA I LA GUERRA

- *I la religió, també és una moda? No hi ha massa fundamentalisme a aquest món?*

- El fundamentalisme m'espanta. És terrible perquè talla per complert la llibertat de l'home. I el pitjor és que s'estén. El problema és que vivim un temps tant desesperançador que la gent necessita aferrar-se a coses. Uns ens aferram a creences de tipus espiritual, com pot ser l'art, la cultura o potser fins i tot la religió... però quan la persona no és prou madura resulta fàcil caure en el fundamentalisme. El problema és la necessitat de crear dogmes, quan s'ha de ser flexibles, quan sabem que mai no hi ha blanc o negre. Els dogmes són terribles.

- *Has trobat molta gent dogmàtica entre la teva generació?*

- Mira, totes les generacions han tengut els seus dogmes i els seus dogmàtics. La meua generació no és diferent.

Particularment crec que és bo tenir una opinió formada, però que s'ha de saber reflexionar sobre les coses i arribar a canviar d'opinió si ve el cas. No passar del blanc al negre, però sí ser capaç de matisar. I això no és freqüent.

- No veus diferències entre la meva generació i la teva?

- No ho sé... és que tu em parles de la meva generació com si tots els joves fóssim iguals i, per començar, personalment em sent més diferent d'un al·lot de devuit anys que no d'altres persones que són majors que jo. Entre jo i un al·lot de devuit anys hi ha un abisme. Al cap i a la fi, la gent de la meva edat ha pogut sortir endavant, però els més joves veuen que ja queden poques sortides i això fa que siguin molt passius. Viuen molt el present i no pensen en el futur.

- És a dir: penses que al darrer de tu s'ha produït un trencament generacional. Si és així, on el situaries i en funció de què?

- Mai no podem generalitzar, però això mateix de la moda del "bakalao", de voler sortir dia i nit sense aturar, la qual cosa t'obliga a consumir algun tipus de droga... No sé, crec que això és un signe d'aquest canvi... No sé, a mi m'encanta sortir i anar a fer copes, però el que fan els més joves és un altre món. És com dir: me'n regal de tot. Que s'enfonsa la societat, a mi què? Aquest viure al dia sense pensar en res més que en el present. Evidentment no tothom és així. Jo tenc alumnes a la Universitat que només són cinc o sis anys més joves, que han elegit els meus mateixos estudis, amb els quals tenc molts de punts de contacte, però es tracta d'una minoria. La majoria pareix que és molt diferent. Quan parlàvem del conservadorisme de la joventut pens que ens hauriem d'haver referit a aquests joves, que tenen por i que es refugien en la seguretat econòmica dels seus pares.

- En canvi són uns joves permissius en molts d'aspectes, en les relacions de parella per exemple.

- Sí, però permissius perquè són una mica inconscients, per allò que dèiem abans de voler viure el present i ignorar els perills, però en general a mesura que un es fa adult veu com s'ha imposat una nova moral a causa de la sida, que fa deu anys no existia i que limita aquesta permissivitat. En general hi ha por davant la possibilitat del contagi. La sida ha redefinit els tipus de relació sexual i, com a conseqüència d'això, el món de la parella, encara que això, com et dic, no afecta massa els més joves als quals no els preocupa gaire el futur i que, a més, segurament es creuen immortals.

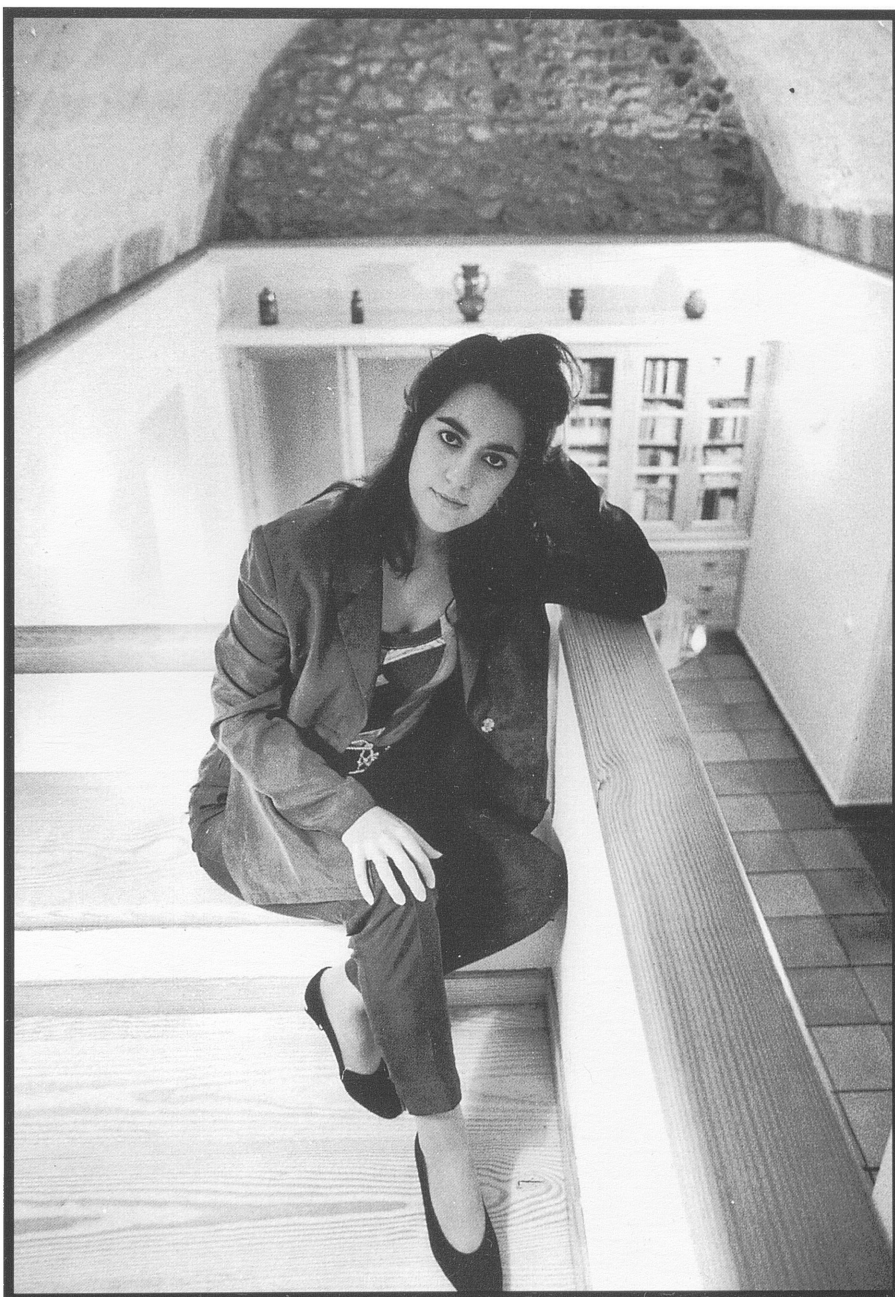
- Els joves comencen a viure en parella més tard que no abans...

- Però això no és dolent, això no em preocupa gaire. És millor que la gent es casi, per dir-ho de qualche manera, més a prop dels trenta anys que no dels vint. Hi ha més temps per conèixer

món i persones, i per situar-se professionalment.

- Hem parlat de la sida. És l'enemic número ú de la sanitat, però hi ha molts altres enemics. Dissortadament vivim un món ple de guerres, una de les quals ens toca molt de prop. Què et fa més por, la sida o la guerra?

- Possiblement la guerra, perquè hi mor més gent. És terrible veure aquestes imatges, com les del mercat de Sarajevo de l'altre dia. Clar que també és terrible la sida, però és més evitable amb campanyes de prevenció i amb un comportament sexual més adequat. En canvi, la guerra... Quin horror! I el cas és que la guerra també es podria evitar molt fàcilment. La guerra és grolleria humana. Fa uns anys ens semblava que era una cosa molt allunyada de nosaltres, que era impossible no perquè la humanitat fos pacífica sinó perquè vivíem amb l'amenaça d'un conflicte nuclear del qual ningú no en podria sortir vencedor. En canvi ara, que n'és de pròxima la guerra... si fins i tot la podem veure i tocar amb les nostres pròpies mans.

Els interiors del món juvenil

Entrevista a Carme Feliu

per Caterina Ortega

Parlar del món juvenil i de joves no és una papereta molt fàcil de resoldre. Les abstraccions i generalitzacions sempre són perilloses sobretot quan parlem d'un col·lectiu tan canviant i heterogeni. Carme Feliu, presidenta del Consell de la Joventut de les Balears ha acceptat el nostre repte i ha parlat de la joventut i des de la joventut. Valors, inquietuds, conductes i principals problemàtiques són algunes de les qüestions sobre les que Carme Feliu ens ha donat la seva visió que, amb voluntat objectiva, no deixa d'esser subjectiva. Ens ha parlat dels joves des de la seva experiència com a tal i ha fos la barrera entre el subjecte i l'objecte d'aquesta conversa. Caparruda i inquieta, aquesta jove de 25 anys té un objectiu entre cella i cella: potenciar l'associacionisme a les Balears. I és que té molt clar que els joves tenen moltes coses a dir i la millor manera de fer escoltar la seva veu és des de la col·lectivitat.

- Des de la teva participació a l'Associació Balear d'Estudians Universitaris (ABEU) i ara com a presidenta del Consell de la Joventut de les Balears, com definiries el jove en general i el de les Balears en particular?

- Jo crec que el jove en general és una persona bastant preocupada pels problemes que ens envolten i som bastant optimistes. Realment la societat actual ens posa molts d'entrebancs per trobar feina, per poder estudiar, per poder comprar un pis i independitzar-nos... En aquest sentit, el jove és optimista i decidit però, per una altra banda, li costa fer sentir la seva veu a nivell públic, sobretot a les

Balears. Per posar-te un exemple em puc referir a les convocatòries de distintes manifestacions a la Universitat on la participació dels estudiants és molt baixa. Al marge de tot això, crec que la joventut es preocupa pels problemes que l'envolten i és gent amb capacitat de resposta però no sé per què no l'arriba a posar en pràctica.

- I quines poden ser les principals inquietuds que tenen els joves actualment?

- Pens que la inquietud fonamental de tothom és arribar a aquesta meta que ens proposam i que és trobar un lloc de feina que estigui relacionat amb els estudis que hem realitzat per preparar-nos durant un grapat d'anys. El problema més greu i l'objectiu fonamental és integrar-nos dins el món laboral. Una altra inquietud destacable és l'ecologisme, un valor que, cada vegada té més força.

EL JOVE I L'ASSOCIACIONISME

- Des de la teva experiència quin és el grau de participació del jove en el moviment associatiu.

- El nivell d'associacionisme dins la joventut és baix i no ho és... Per exemple, a la Universitat la gent comença a participar més, darrerament s'han creat més associacions i comencen a ser

Carme Feliu va néixer el 24 d'agost de 1968, té, per tant, 25 anys. Va estudiar a diversos col·legis privats. Va iniciar els seus estudis al Sagrat Cor per després cursar BUP al Col·legi de Santa Maria i el COU a La Salle. Es va decidir a estudiar magisteri a l'escola Alberta Jiménez i al 1989 va fer el curs pont per als estudis de Psicologia a la Universitat de les Illes Balears. Ràpidament entrà en contacte amb una sèrie de gent interessada pels problemes del món universitari. Davant la manca d'associacions constituïdes decideixen presentar-se com a independents a les eleccions al Claustre i a la Junta de govern. Després de sortir elegits, Carme Feliu i els seus companys funden l'Associació Balear d'Estudiants Universitaris, ABEU, i desperten així una nova etapa de moviment associacionista a la Universitat de les Illes Balears i a principis del mes de novembre de l'any passat, decideixen presentar l'única candidatura a les eleccions presidencials del CJB. L'elecció de Carme Feliu com a presidenta del Consell va ser molt discutida i va provocar cert rebuig que a hores d'ara i segons ella, ja ha desaparegut. La seva activitat al Consell de la Joventut la compagina amb la seva feina com a orientadora professional al CIAPOJ, els estudis d'un Màster en Periodisme i Comunicació de la Universitat de les Illes Balears i les activitats d'ABEU.

més actius. En aquests moments el Consell de la Joventut no engloba totes les associacions de les Balears i això és perquè a la gent li costa participar. Un dels nostres objectius en la Comissió permanent del Consell és potenciar l'associacionisme precisament perquè creim que la gent o els joves encara no són conscients de la importància que té... La veritat és que a nivell individual és més difícil aconseguir objectius, cosa que és més fàcil si pertany a un col·lectiu i tens el suport d'altra gent. També hi ha una diferència entre Illes. A Mallorca hi ha més associacions que a Menorca i a Eivissa, sobretot pel que fa a grups d'esplai.

- *El baix nivell associatiu del jove pot respondre a una manca de tradició o de cultura associativa en la societat civil.*

- Crec que sí. Realment el que passa és que aquí som molt còmodes: la qualitat de vida a les Balears és molt alta i la gent, de vegades, va molt a la seva i a nivell individual no li preocupa el que pugui passar a l'exterior. Moltes vegades coneixes gent que és d'una associació però no hi participa i al cap i a la fi sempre és la mateixa gent la que és activa i fa feina. Certament no tenim una cultura associacionista arrelada a les Balears, sobretot si la comparem amb Catalunya on el moviment associatiu a la societat civil és molt important.

ELS INTERIORS DEL CONSELL DE LA JOVENTUT DE LES BALEARS

- *Com a presidenta del Consell de la Joventut de les Balears pots explicar exactament què és i quins són els seus objectius?*

- El Consell de la Joventut de les Balears és una entitat amb personalitat jurídica pròpia que no depèn de cap organisme i que està format per un conjunt d'entitats juvenils. El paper del CJB és fer d'interlocutor entre aquestes entitats i l'administració. Així, el CJB serveix d'organisme de cooperació entre les entitats juvenils, i també té com a objectius promoció i fer tasques d'assessorament a l'administració sobre problemàtica juvenil.

- *I aquest assessorament què tal funciona?*

- Bé, jo crec que ens hem de plantejar les funcions dels Consells de la Joventut, no només de les Balears sinó de tota Espanya. Crec que vivim una època de crisi d'identificació del que és el Consell de la Joventut. Per exemple: el CJB serveix d'interlocutor entre les entitats juvenils i l'administració, però realment la meitat de les entitats que en formen part demanen ajudes directament a l'administració sense utilitzar el Consell com a vincle o com a mitjà per arribar-hi... Pens que ens hem de replantejar les nostres funcions i conèixer a fons tots els problemes que tenen totes les entitats juvenils.

- *Actualment quantes entitats formen el Consell de la Joventut de les Balears i de quin signe són?*

- El CJB està format per prop d'una cinquantena d'entitats de les tres illes i amb col·lectius tan importants i nombrosos com el GOB i el GEDEM. Hi ha de tot, hi ha associacions juvenils de quasi tots els partits polítics com els joves del PSM, d'UM, Noves Generacions del Partit Popular, etc... Les agrupacions de clubs d'esplai són majoritàries i també hi ha associacions universitàries, d'oci, de joves pagesos i d'Eivissa i de Menorca. N'hi ha de tot color i això és bo. Quan tenim assemblees ordinàries i tractam temes com l'exèrcit professional, l'objecció

de consciència o la campanya de prevenció d'embarassos en menors es pot comprovar que el debat és molt profitós perquè els grups són heterogenis amb opinions diferents.

ELS VALORS ECOLOGISTES DE LA JOVENTUT

- *Quan has parlat de les principals inquietuds dels joves t'has referit a l'ecologia. Creus que el jove és un animal ecològic o amb més consciència ecològica que les generacions anteriors?*

- Hi estic d'acord. Sense cap dubte el valor ecologista està en alça totalment i sobretot a la nostra comunitat autònoma. Hi ha enquestes que mostren que un 30 per cent dels joves es declaren ecologistes. Realment la joventut ara ens implicam més amb la temàtica ecologista perquè en som més conscients. Fins i tot crec que l'ecologisme a les Balears és un valor bastant més considerat que a altres comunitats autònomes de l'Estat. Pens que podem estar al mateix nivell en consciència ecològica que alguns països del nord o del centre d'Europa que tradicionalment es declaren ecologistes.

- *Però com es viu aquest ecologisme? És una imatge exterior o una actitud interna?*

- El jove viu, de cada vegada més, l'ecologisme des de dins. En aquests moments som més conscients que hem d'afegir el nostre petit granet d'arena en aquest tema i no esperar el resultat de grans campanyes de conscienciació. Aquesta problemàtica ens afecta tots i si volem conservar bé les nostres illes, els primers interessats a contribuir a aquesta conservació som nosaltres perquè som els que vivim aquí i els primers que hem de lluitar per tot això.

JOVES DE PART FORANA I DE CIUTAT

- *Existeix una diferència de comportament entre el jove que pertany a la denominada "cultura de l'asfalt" i el jove de la part forana? Realment hi ha diferències de comportament?*

- Home, hi ha diferències però es tendeixen a homogeneïtzar perquè els joves de la part forana ja vénen a estudiar a Ciutat i per altra banda està de moda que els joves de Ciutat surtin de marxa per pobles com Sineu o Llubí... Actualment aquestes diferències de comportament no són tan evidents, més aviat existeix una integració de conductes de comportament... Bé, els joves de la part forana poden viure d'una manera més íntima o familiar les relacions socials que un jove de Ciutat. Ara bé, també podem establir diferències de comportament entre els joves d'una ciutat com Palma i els joves de grans capitals com Madrid o Barcelona.

- *Però de vegades s'ha parlat de l'anonimat a les ciutats o d'un excés d'individualitat...*

- Sí. El grau d'identificació d'un jove de part forana amb el seu poble pot ser major que el grau d'identificació que es pot establir amb una ciutat. Realment un jove de part forana participa molt més en la vida social del seu poble que un jove de la ciutat, que és un espai molt més gros...

ALCOHOL I DROGUES: PERILLS PER A LA JOVENTUT

- *On no sembla que hi hagi massa diferències de comportament és en la forma que tenen els joves de divertir-se durant els caps de setmana. Quina és la incidència de l'alcohol i de les drogues en el món juvenil?*

- És un problema realment molt greu, sobretot perquè hi ha gent que surt al vespre i es desplaça dels pobles a la ciutat o

- *Com creus que veu la societat un drogodepenent, com un viciós o com un malalt?*

- Com un malalt. Realment la droga no la podem entendre només com a una substància que provoca trastorns físics i psíquics sinó que ve acompanyada de tota una problemàtica social. Quan caus en el món de les drogues, el més probable és que tinguis altres problemes: problemes personals greus, personalitat una mica inestable... Per això hem de ser conscients que un drogodepenent és un malalt i hem de lluitar per combatre la situació i fer, sobretot, campanyes d'informació en aquest tema. On podem fer bona feina és al camp de la prevenció i de fet ens interessa anar pels instituts i pels centres de joves per difondre aquesta campanya de prevenció contra les drogodependències.

- *Des de l'administració o les institucions es donen solucions vàlides per ajudar els joves que ja estan "enganxats" a les drogues?*

- Crec que es fan coses però de forma aïllada i no arribam a actuar de forma integrada tots els implicats: joves, famílies, administració i societat. De moment no hem sabut coordinar esforços i en aquest tema hi ha molta feina a fer. Es fan campanyes aïllades que tal volta no arriben al problema que és més aviat social que individual. De tota manera hem de destacar que el percentatge de drogodepenents a les Balears és bastant elevat.

- *Es comenta que les generacions més joves creixen amb una mentalitat més sana, quina és la teva opinió?*

- Hi estic d'acord en això. Per exemple actualment i comparat amb anys enrera hi ha més joves que no fumen i això és un factor important en la prevenció contra les drogues. També crec que estan més conscienciats perquè ara es fan moltes més campanyes de prevenció als centres escolars que quan nosaltres estudiàvem. Això no vol dir que no surtin o que no benguin esporàdicament però, en general, els més joves són els més sans.

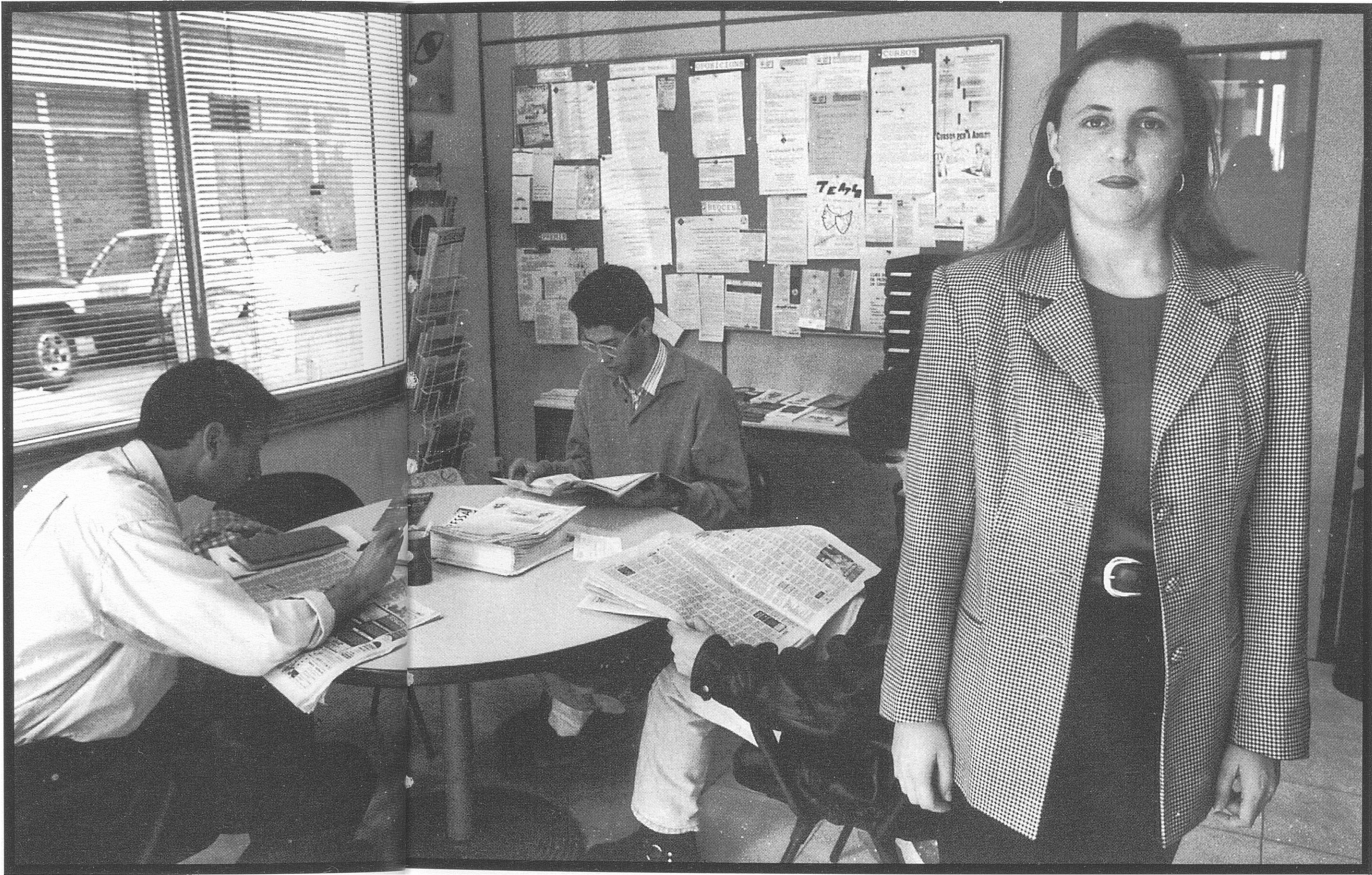
LES "MARXES" DE CAP DE SETMANA COM A EVASIÓ

- *Hi ha una vertadera nova cultura de marxés sense control al cap de setmana? El fenomen de la "ruta del bakalao" es pot extrapolar a altres ciutats com Palma?*

- Jo crec que han existit sempre les típiques sortides de cap de setmana amb els amics. Ara bé, hi ha moltes diferències amb el que denominam "ruta del bakalao" això de començar a divertir-se divendres vespre i no aturar fins diumenge... també pens que els problemes socials com l'atur han influït moltíssim en el comportament dels joves. La gent està desmotivada, no té feina o si en té no li agrada o està mal pagada i quan arriba el cap de setmana el jove vol desconnectar d'aquesta realitat que no li agrada i passar de tot... El problema real és que el jove es troba desil·lusionat i desencantat del món que li ha tocat viure.

- *Parles de desil·lusió i de desencantament. Pot ser que el jove tengui por d'enfrontar-se als seus problemes?*

- Potser, però crec que tothom té por perquè vivim una situació

viceversa. En aquest sentit sé que s'està potenciant l'establiment de locals d'oci als pobles per evitar el perill de desplaçaments per carretera de vespre. El problema de l'alcohol és molt gros però també és gros el grau de conscienciació del jove en aquest aspecte: hem vist massa desastres com per fer llarg en les copes i som més responsables perquè coneixem millor quins són els nostres límits. Podem beure amb moderació i gràcies a les campanyes de la Direcció General de Trànsit i a les campanyes de prevenció de drogues el jove és més conscient dels perills que suposa el consum d'aquestes substàncies. Nosaltres hem presentat una campanya contra la drogodependència perquè consideram que és fonamental participar en la solució d'aquest problema i que no només siguin els pares dels drogaaddictes els que s'hagin enfrontar sols a aquesta problemàtica.

com per tenir-ne, de por. La situació ara és molt greu amb un percentatge molt elevat de joves aturats o joves que han de deixar de costat els seus títols universitaris i fan feines que no els hi agraden... Es plantegen moltes qüestions: deixar d'estudiar, no assumir responsabilitats perquè ho donen tot per perdut, i no sabem què passarà en un futur.

MÉS LLIURES I MÉS RESPETUOSOS

- Com es relaciona afectivament el jove amb el món que l'envolta?

- Crec que els joves actualment ens respetam molt entre nosaltres. Abans es mantenien més les distàncies i ara vivim a una societat més lliure i més respectuosa en les seves relacions.

- Les relacions familiars són més dures ara que abans?

- Són més dures en el sentit que la societat ha canviat molt i per tant hi ha més distància entre generacions. Els nostres pares tenen una mentalitat que no se sembla a la nostra i no compartim els mateixos valors. Tot això ho ha provocat la societat de crisi on vivim. L'estada dels joves fins quasi els 30 anys a casa dels pares pot crear problemes intergeneracionals.

- És difícil el diàleg entre pares i fills?

- Jo crec que és fonamental aquest diàleg però també és cert que fenòmens com la televisió no faciliten gaire aquest diàleg. S'ha romput bastant la relació de comunicació que es mantenien anys enrera. En altres situacions la diferència de valors entre pares i fills ens duu a evitar converses que poden generar discussions. Però ja et dic, és fonamental potenciar el diàleg intergeneracional.

- Com entén el jove la seva relació de parella?

- Són més lliures que abans. Hi ha menys tabús però crec que hi ha de tot encara que ens facem nostre el lema: viu i deixa viure. Vivim les nostres relacions a la nostra manera i respetam els altres.

- Com ha afectat l'aparició de la sida en aquestes relacions de parella i en la vida sexual dels joves?

- Ha afectat molt. Ara el jove pren mesures i és més responsable amb el que fa perquè sap que es pot jugar la vida. No és qüestió de tornar a un cert puritanisme però sí que hem de tenir en compte qüestions relacionades amb la sanitat: hem de conèixer quines poden ser les conseqüències de fer una cosa determinada a un moment determinat i prendre mesures.

XENOFÒBIA I RACISME: CONDUCTES MINORITÀRIES

- La sida pot provocar sentiments de rebuig social i de marginació. També es produeixen situacions de marginació per motius de raça. Per què s'ha incrementat la xenofòbia o el racisme?

- No crec que a les Balears hi hagi una actitud xenòfoba, però el problema és el de sempre: l'arribada de gent de fora que vénen a fer feina. Els joves es posen nerviosos no per la raça o la procedència d'aquestes persones sinó pel fet que poden ocupar un lloc de treball que podria ésser teu. Això sí que ha afectat en l'aparició de determinats brots violents que no

necessàriament han de ser xenòfobs. A més a més, crec que la incidència que tenen aquests grups és mínima perquè són poca gent encara que facin molt de renou. La societat en general rebutja aquests brots neofeixistes.

- Creus que el jove està cansat de tot, fins i tot de cercar feina?

- No és que estigui cansat de cercar feina, és que no sap com cercar-la, no sap com ho ha de fer. Sembla que hi ha molta gent perduda en aquest tema; fins i tot hi ha gent que ha estudiat una carrera i no sap per què l'ha estudiada. És per això que nosaltres, el Consell de la Joventut de les Balears, hem fet, juntament amb la Conselleria de Governació, una guia d'ocupació juvenil on es donen pautes a seguir per trobar una feina: com fer un curriculum correcte, com preparar una entrevista... En definitiva, orientar el jove en les tècniques de recerca de feina i aquesta és una qüestió bàsica.

- De vegades s'ha dit que la Universitat és una fàbrica d'aturats, què hi pot haver de cert en aquesta afirmació?

- Mira, la riquesa d'un país o d'una comunitat és, realment, la riquesa formativa de cada un dels seus membres, però formativa no vol dir necessàriament universitària. Hi ha una falsa creença de pensar que si no vas a la Universitat no arribaràs mai a res i això no és cert. Hem de tenir molt clar què és el que volem fer, per què servim o quins interessos tenim, abans d'entrar en la Universitat. No és que la Universitat sigui una fàbrica d'aturats, més aviat diria que hi ha molta gent a la Universitat que no sap per què hi és.

LA REFORMA LABORAL AL MÓN JUVENIL

- Quina és l'opinió del Consell de la Joventut sobre la reforma laboral i com pot afectar els joves?

- El Consell de la Joventut de les Balears es va decantar a favor de la vaga general convocada el passat 27 de gener perquè consideràvem que la reforma laboral no és positiva per a la joventut. El punt bàsic de la reforma laboral no es positiva per a la joventut. El punt bàsic de la reforma laboral que afecta els joves és el contracte d'aprenentatge. Es pot donar la situació que una persona hagi fet feina amb aquest tipus de contracte durant 3 anys, que no tenguin cap titulació superior i que als 28 anys el poden acomiadar. També hi ha joves que hauran d'amagar els seus títols universitaris per poder fer feina amb aquest tipus de contractes. Són situacions molt difícils i crec que hi ha una certa manipulació dels joves en aquest tema, els empresaris de vegades se n'aprofiten. A més a més la competitivitat ha augmentat moltíssim i ens hem de decantar per l'especialització.

- I quines són les expectatives per trobar feina?

- Les possibilitats de trobar feina són baixes. Les oposicions estan totes congelades, les empreses saturades i les expectatives de feina realment són negres. Però hem de tenir clar que no podem abandonar la nostra formació per aprofitar totes les ocasions que se'ns presentin.

LA POLÍTICA, DES D'ENFORA

- Una de les maneres de fer feina per millorar la situació pot ser des de la política. El jove es preocupa o s'implica en la

política o simplement "passa"?

- En un primer moment, el jove és bastant reticent a l'hora de ficar-se en política perquè també està desencantat de la política que s'ha dut fins ara a nivell general: la cultura dels doblers fàcils, etc... En teoria, la política és preocupar-se pels problemes socials i en aquest sentit, el jove és polític perquè es preocupa per aquests problemes. Ara bé, afiliar-se a un grup polític determinat crec que ja és més difícil perquè la figura del polític està molt desprestigiada i amb exemples escandalosos.

- Quines poden ser les conseqüències de viure en un món tan competitiu com aquest, on aquesta competitivitat ja es potencia des de l'escola i quan som petits?

- Realment el jove està sotmès ara a una pressió terrible. Continuament et diuen que has de competir, que has de destacar per arribar a ésser qualcú. Però la situació és aquesta: la gent està desencantada perquè trobar feina és cada dia més difícil i fins i tot es posa de moda la "mastermania", a la qual molts de joves s'hi apunten pressionats pel seu entorn. Davant tot això hem de cercar un equilibri entre el que podem fer i el que volem fer.

- El món juvenil es preocupa en general per la cultura?

- Pens que sí i de cada vegada més però aquest és un tema que depèn també de les possibilitats culturals de cada jove en el nucli en el qual es mou. A Madrid i a Barcelona o a les grans capitals hi ha moltes activitats culturals. A les Balears també n'hi ha com sales d'exposició, teatre o música encara que a petita escala i en moltes ocasions són activitats cares que no estan a l'abast d'un jove que estudia o que guanya pocs doblers. Encara que existeixen descomptes i subvencions per als joves en segons quins tipus d'espectacles consider que s'haurien d'incrementar més aquestes ajudes.

- I per què diuen que el jove llegeix menys que abans?

- Mira cada vegada tenim menys temps per dedicar a la lectura o al oci. Si estudies arribes a acabar saturat de fer deures o lectures acadèmiques i el que no vols és continuar llegint encara que siguin novel·les o poesia. D'altra banda els mitjans audiovisuals com són la televisió i el cinema també han influït a l'hora de fer baixar l'índex de lectura. De tota manera crec que hem de lluitar per recuperar la lectura de llibres com a hàbit.

- Com viuen els joves el fenomen del nacionalisme?

- Si nacionalisme és estimar la nostra terra i la

nostra cultura jo crec que tots som nacionalistes. Ara si nacionalisme és fer política discriminatòria ja no ho veig tan correcte. De tota manera crec que el que hem de fer és obrir-nos, vivim una època sense fronteres i per això ens hem d'obrir a tothom.

EL "YUPPI" I EL "TREPA", UN MODELS PASSATS DE MODA

- Parlem de models, existeix encara l'aspiració d'arribar a ser un "yuppi" o del jove combatiu que està disposat a fer qualsevol cosa per aconseguir l'èxit?

- Pens que no precisament un jove "trepa" és un model a seguir, més aviat al contrari. També crec que la qüestió dels "yuppis" ha canviat: abans els alumnes que estudiaven econòmiques volien ser Mario Conde, que simbolitzava la figura de l'èxit. Actualment el jove té més assumit fins on pot arribar, els límits que té i, a més a més, és més complicat arribar a situacions d'èxit social. Existeix individualisme perquè hi ha competitivitat però no fins el punt d'aconseguir l'èxit caigui qui caigui. En aquest sentit la solidaritat en el món juvenil ha augmentat en relació a fa un parell d'anys.

- Ja per acabar, diuen que el jove és ara més conservador que els seus pares i no s'arrisca tant. Quina és la teva opinió?

- Més que conservadors jo diria que som més responsables que els nostres pares quan tenien la nostra edat. Hem d'assumir moltes més responsabilitats, competir més que abans i lluitar més. Tot això fa que tenguem una personalitat més forta. El que sí et puc dir és que som més respectuosos.

Taula rodona entre **Aina Llauger**, 25 anys activista del GOB, **Magí Moranta**, 24 anys, secretari general dels joves d'Esquerra Nacionalista- PSM, **José Ramón Ortà**, 28 anys, president de Noves Generacions del PP i **Antoni Salas**, 19 anys militant d'UM. També fou convidat Francisco Femenias de les Joventuts Socialistes, emperò un impediment de darrera hora motivà la seva absència de la Taula.

Els cadells del sistema

per Magdalena F. Mulet

Formen part d'un sector juvenil compromès. Creuen que no són una excepció i que joventut no és sinònim de frivolitat. Afirmen que la imatge que es dona del jovent és estereotipada. Volen participar, no per canviar sinó per reconduir la societat actual i fer-la més habitable. Diuen que la seva llibertat és condicionada per uns mitjans poderosos que només els consideren subjectes de consum. Saben que avui el futur no és seu.

ONA: *Una opció, dèieu abans de començar, s'ha de traduir en una filiació determinada, però això sembla que no és així, la joventut és o bé molt individualista o bé una massa informe. Vosaltres com a joves de diferents partits o associacions creieu que representau un sector de la joventut actual o la vostra opció és personal, perquè, de fet, la joventut actual en principi és definida com a poc compromesa, escèptica i poc participativa.*

Llauger: Jo parlava d'una enquesta que ha fet la Conselleria de Governació a la qual es diu que dos de cada tres joves de Balears es defineixen com a ecologistes. I jo crec que definir-se com a ecologista sense que això es tradueixi ni en participació, ni en formar part d'un grup és, en principi, una incoherència, hi ha d'haver un compromís. El problema dels joves és que no participen en res, o només un sector molt petit ho fa, no vull dir que tots s'hagin de fer de partits o de grups ecologistes, però almanco que facin grups d'esplai, d'excursionisme, universitaris o qualsevol cosa. Falta activisme entre els joves.

Moranta: Jo crec, sense voler ésser petulant, que hi ha un sector juvenil de la societat que té una sensibilitat nacionalista que té tres valors fonamentals: progressisme, nacionalisme i ecologisme. Són valors que defensa des de fa vint anys el meu partit i ho fa també a nivell de joves. Els representam perquè evidentment existeixen i perquè estan en alça. No fa falta consultar enquestes de Governació; a nivell de carrer hi ha un debat important.

Salas: Sí, representam una part dels joves, però estar afiliat a un partit és una opció personal, hi ha joves que senten la necessitat de proclamar com senten i d'actuar en conseqüència. Hi ha joves que no senten aquesta necessitat, que no es volen moure ni actuar perquè això els treu de la seva comoditat.

Ortà: La joventut dels partits vol donar el mateix missatge que els partits dels quals formen part, tal volta les joventuts es caracteritzen per ésser una mica més radicals que el propi partit; servim per actualitzar els missatges que volen donar els partits, i també per què no ho hem de dir, per garantir la renovació dels partits. Tots hem dit que cada vegada és més nombrós el jovent afiliat a partits, començam a adquirir un compromís de maduresa democràtica a la nostra societat.

ASSOCIACIONISME, MADURESA SOCIAL

Llauger: Jo vull fer una puntualització, al GOB no el vota ningú, si de cas té afiliats, amb això vull dir que l'associacionisme no necessàriament ha d'ésser polític, és a dir, els joves poden ficar-se a molts de tipus de grups que no siguin polítics. La maduresa democràtica de la qual parla Ortà també es manifesta quan la gent no es limita a votar sinó a participar en altres grups, de veïnats, d'ecologistes, d'escolta. De totes maneres la participació dels joves podria, hauria d'ésser més gran perquè és un símptoma de maduresa social.

Ortà: Els representants de les diferents associacions, siguin polítiques o no, ens hem de plantejar una pregunta important: som capaços de vendre el nostre missatge per fer-lo atractiu als joves? Tal volta el problema és aquest i si els joves no s'associen més no és perquè no tinguin un grau de compromís elevat sinó perquè els que som al front de les organitzacions no hem sabut donar el missatge apropiat, il·lusionant que faci que els joves en participin.

UNA DEMOCRÀCIA SENSE ESCÀNDOLS

Moranta: Als joves, i em refereix dins del context de les entitats polítiques, ens és difícil captar gent perquè vivim una

mica amb la rêmora dels escàndols, del qüestionament que hi ha no del sistema democràtic sinó del sistema de funcionament dels partits tradicionals i això és preocupant, jo detect entre els joves dues coses: d'un costat que hi ha un increment d'afiliació però d'altra banda també me'n tem que molts de joves que simpatitzen no es volen implicar per mor d'un ambient d'escàndol que es viu i que esquitxa el sistema democràtic.

IMATGE ESTEREOTIPADA

ONA: *Al marge de partits, com a joventut, ara parlàvem d'imatge, de mitjans de comunicació. Vosaltres sou d'una generació que ja heu crescut dins la societat dels mitjans. Quina importància atorgau a la imatge, quina imatge de si mateixa dóna la joventut actual?*

Ortà: Jo vull abans puntualitzar una cosa que ha dit Moranta, ell assenyalava que els joves expressen el seu descontent no votant, però jo crec que cada vegada més els joves voten més i s'impliquen. Les enquestes sociològiques demostren que els joves ja no són el col lectiu que manco s'implica. Els que manco voten són la banda que està entre els 25 i 35 anys. Els joves d'una manera clara són democràtics, han nascut en democràcia i volen alternatives per solucionar l'atur, etc...

ONA: *L'atur, el tema del treball, saber si és una prioritat per als joves, és un dels temes dels quals parlarem, però abans voldria que ho fèssim de la imatge.*

Moranta: Per parlar de la imatge dels joves actuals s'ha de replantejar la pregunta. No es tracta tant de quina imatge volen donar els joves, sinó de quina imatge es dóna dels joves. Perquè els mitjans de comunicació donen una imatge molt estereotipada de la joventut.

Llauger: Consumisme americà...

Moranta: Sí, consumisme americà, "litrona", "ruta del bakalao" i delinqüència.

Llauger: I accidents de trànsit; els joves només surten a la premsa per parlar d'això. Drogues, trànsit, alcohol.

Ortà: És cert que molts de joves beuen i això és un problema gros.

Moranta: Sí, però es tracta de coses puntuals. Per exemple els joves del PSM hem fet el Congrés fa poc i això no ha sortit a la premsa. Això no ven diaris.

Ortà: En aquest sentit la joventut no ven.

Moranta: Però hi ha joves que NO fan "la ruta del bakalao", que NO beuen...

JOVENTUT NO ÉS SINÒNIM DE FRIVOLITAT

ONA: *Es frivolitza en el tema de la joventut?*

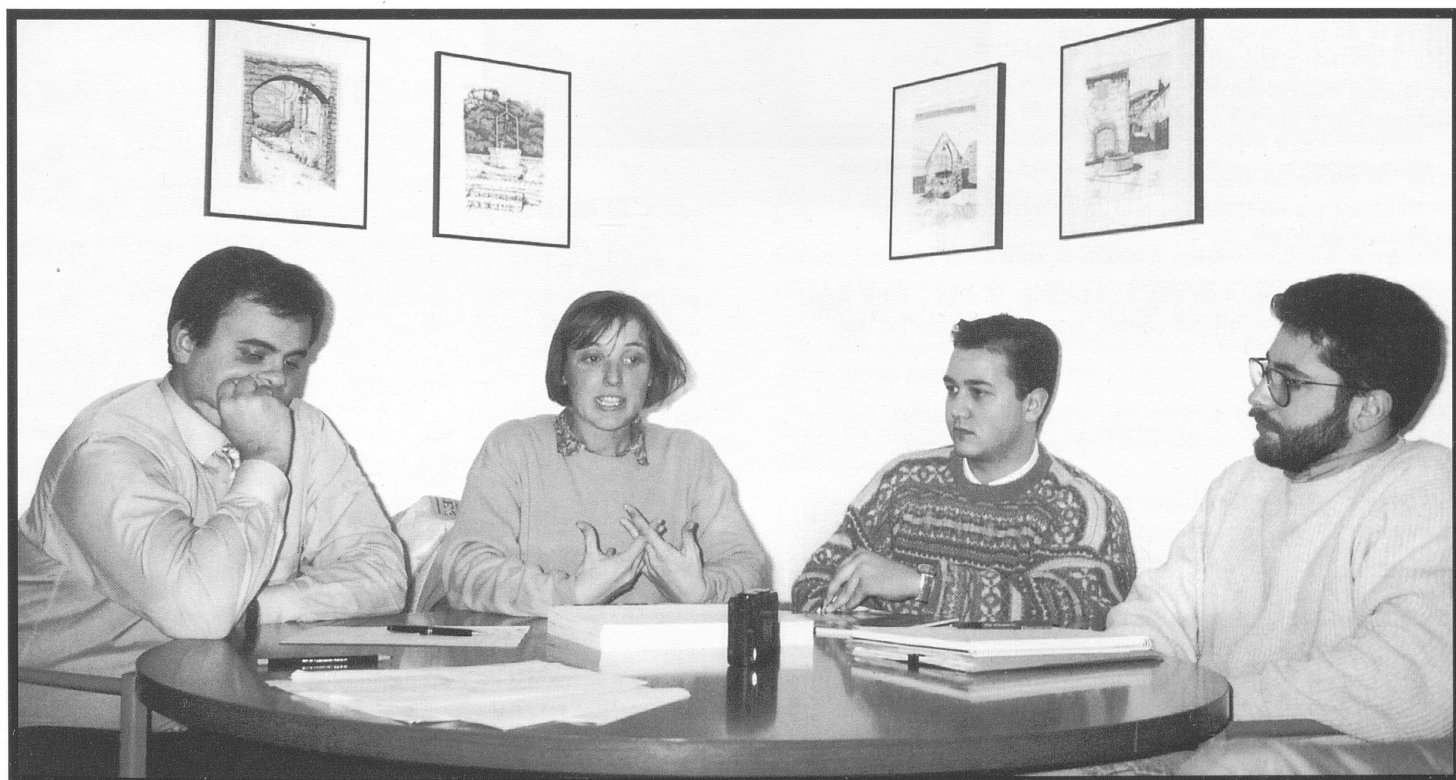
Ortà: La joventut, almanco els joves dels partits polítics no surten, no venen diaris.

Moranta: N'has de dir una de molt grossa... només et treuen quan estàs en contra de les decisions del teu partit.

Ortà: Ara mateix, al meu partit, hi ha molts de càrrecs públics joves i el seguiment que se'ls fa des dels mitjans no és per la seva tasca, sinó per la seva joventut. Només esperen que cometin errors per ridiculitzar-los.

Llauger: Es frivolitza tot i només es reflecteix allò que és més frívol.

Moranta: No es deixa veure, s'amaga el sector de joves

compromesos, en partits polítics, compromesos en moviments socials, en milers de coses. La premsa ven sang.

"TENIR FEINA PREOCUPA TOTHOM I NO NOMÉS ELS JOVES"

ONA: *Un tema sagnant avui és el del treball. Els joves com afronten el món laboral en aquests moments de crisi?*

Ortà: El treball és avui el problema més gran però no només dels joves, sinó també dels joves. Als joves ens preocupen els mateixos temes que a la resta de la societat com a part integrant d'aquesta. Ens preocupa poder tenir accés a un habitatge, poder dur a terme els estudis sense problemes, tenir feina... Gràcies a Déu els joves actualment estam més formats, de cada vegada tenim més consciència i més informació i per tant no pot dir-se als joves els preocupa això i allò i a la resta això altre.

ESTUDIS/TREBALL: UN BINOMI DESEQUILIBRAT

Llauger: Això que el treball preocupa els joves és un estereotipo, els preocupa el treball evidentment, els joves estan preocupats pel seu futur, per si tendran o no feina. És veritat. Però tenir feina preocupa tothom. Hi ha motius. En el cas dels joves ha provocat molta frustració i endemés ha fet que hi hagi canvis molt importants quant al seu futur, ara ens plantejam per què serveix estudiar, què podem estudiar per després poder tenir feina. És a dir, fins i tot ha canviat el sentit mateix de l'estudi, quan es tria una carrera universitària per exemple, rarament es fa per una vocació o per unes ànsies de conèixer uns temes. La gent estudia allò que té una sortida. Tot això ha provocat un canvi de la visió que es té de la Universitat, ara és una fàbrica de futurs treballadors. És la raó per la qual moltes carreres humanístiques ara no s'estudien.

Salas: Si ets bo en allò que fas, i normalment ets bo quan fas allò que t'agrada, no hi ha problemes de feina.

Ortà: No necessàriament s'és bo i tothom té dret a tenir feina. Anam a una competitivitat cervel, encara que això ho duu aquesta societat.

ONA: *Però els joves formen part d'aquesta societat, no pot donar-se la culpa a "la societat" perquè en sou part.*

Moranta: Per a segons quines coses, els joves no tenen poder de decidir. Sí, en formam part, però fins a quin punt?, amb quins drets i amb quins deures?, això és molt complicat. Però per tancar el que deia, els joves, precisament per la crisi que hi ha, s'haurien d'implicar més en el seu futur i no adoptar postures desenteses.

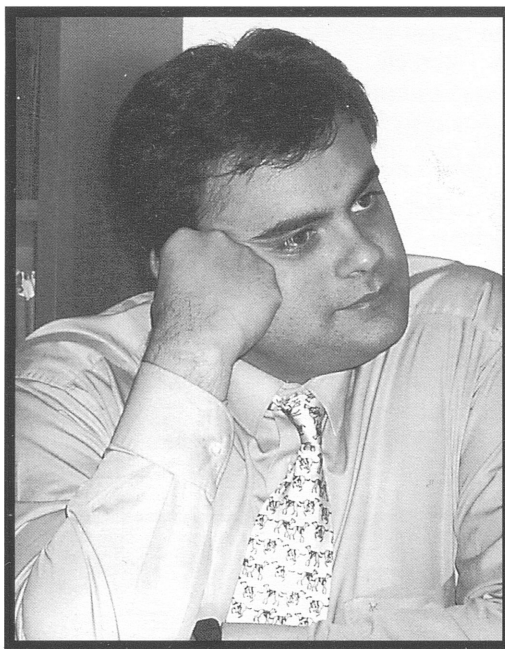
LLUITAR CONTRA L'ATRACTIU DEL CONSUM

Ortà: Implicar la joventut és un compromís precisament

nostre, hem de saber vendre el missatge il·lusionant, si no s'impliquen, els dirigents de joventut d'organitzacions i associacions hem de fer l'examen de consciència per veure si no hem sabut inculcar aquesta idea de compromís als nostres joves.

Llauger: Teniu en compte que els nostres missatges, siguin polítics o no, lluiten contra un missatge molt potent, el del consumisme, la televisió, el de coses que són molt còmodes, molt passives i que arriben amb molta més facilitat als joves, basta pitjar un botó. En canvi el missatge del compromís és més incòmode, això sembla que hauria de motivar perquè és actiu, perquè pots participar més, però no és així i avui en dia és molt més complicat arribar als joves. És més difícil, perquè has de lluitar contra la publicitat, contra la televisió, contra els canals de consum, l'atractiu del consum... l'esport mateix, però l'esport passiu de sofà.

Moranta: Cada vegada que guanya el barça el nacionalisme avança molt, ha ha...!

José Ramon Ortà

ONA: *Un altre tema que no hauria de quedar damunt la taula és el de l'avançada dels racismes, les xenofòbies, que avui preocupa tant i que els protagonistes de la qual sovint són joves.*

"VIVIM A UNA SOCIETAT POC RESPECTUOSA"

Llauger: Jo crec que és un poc el que dèiem abans: els joves surten pels mitjans per les seves accions més destructives, que són atractives per als mitjans, emperò jo crec que es tracta de minories molt marginals. Hi ha molts més joves monitors de clubs d'esplai que no "skin heads", això no vol dir que no ho trobi preocupant igualment...

Salas: Jo crec que un problema actual és que avui s'ha perdut el respecte. La nostra societat és irrespetuosa amb la propietat, amb les persones, amb les

idees. El fet de no poder-nos posar al lloc de l'altre, d'esser incapaços d'acceptar les idees i creences d'altri provoca aquest moviments feixistes, racistes etc... Des de les accions més petites fins a les més importants com són ara les contínues agressions a la nostra llengua, l'agressió de la qual som víctimes a través del consumisme... tot això fa que es perdi el respecte d'un mateix i dels altres i com a conseqüència hi ha tota aquesta intransigència.

Moranta: Jo crec que racisme a Espanya n'hi ha hagut sempre, amb els jueus, amb els àrabs...

ONA: *Ho centràvem en els neofeixismes de caire racista, i no tant en la justificació històrica...*

Moranta: Sí, però jo parteix de la premissa que en major o menor mesura històricament la nostra societat ha estat racista. El tema del feixisme no em preocupa, la gent encara el recorda de l'anterior etapa històrica, que és una vacuna. Hi ha estabilitat democràtica i l'extrema dreta o s'ha integrat o

ha desaparegut. El feixisme va lligat al racisme però també a moltes altres coses, quan hi ha una situació favorable per poder fer un discurs molt populista, quan la gent està molt decepcionada del sistema, però de cada vegada, afortunadament hi ha més educació i millor, s'educa els joves en uns ideals de tolerància, de respecte. I per tant en principi no em preocupa el feixisme em preocupa més el racisme. Però també crec que els mitjans de comunicació li donen una importància desmesurada que realment no té.

"NO HI HA LLIBERTAT PER DECIDIR EL FUTUR"

ONA: *Heu parlat de respecte, de valors... i tal volta el més estimat i més cantat ha estat sempre el de la llibertat. Vosaltres creieu que els joves teniu més llibertat que en anteriors generacions?*

Salas: En general sembla esser que hi ha més llibertat, emperò és en gran part fictícia, en molts de casos es tracta tan sols de llibertat de moda, tothom va com vol, vesteix com vol, etc... però no d'una llibertat més profunda.

Ortà: El meu pare va festejar ma mare amb la seva germana que feia d'escopeta, i jo no ho he tengut. Està clar que en una democràcia cada dia tenim més llibertat, i hem de lluitar per tenir-ne més i més. Ara hi ha més llibertat que mai no n'hi ha hagut i això està claríssim.

Llauger: Però és un tema formal.

Ortà: Que una parella visqui junta avui no escandalitza absolutament ningú.

Llauger: Afortunadament.

Salas: La societat mallorquina és bastant tancada.

Ortà: Però el turisme ha fet que els costums canviassin ràpidament, els estrangers ens han introduït una nova visió i avui la nostra societat és més liberal que qualsevol altre.

Llauger: Una cosa és viure en una societat liberal i l'altra és tenir un mínim de llibertat per decidir el teu futur, la teva pròpia formació, per esser el que tu vols esser, i aquesta altra casta de llibertat no és real, estam molt condicionats per moltes coses, triam els estudis que tendran una sortida laboral, després feim feina allà on podem i no on ens agradaria, comprem la moto que està de moda i que per això se suposa que ens agrada, és gairebé obligatori seguir uns patrons.

Moranta: No tens doblers i no te'n pots anar de ca els teus pares fins que no tens trenta anys...

ONA: *Heu parlat de formes, quina importància els donau?, és a dir, què enteneu per relacions establertes, formals. Formes i convencions.*

Llauger: Totes aquestes llibertats formals de les quals parlàvem els joves les tenen perfectament assumides, llibertat

sexual, de sortir i entrar quan vols, de vestir, tot això és irreplantable, però hi ha una altra casta de llibertat més profunda que va més enllà...

ONA: *Però quines són les convencions que s'han de donar per establertes, o creieu que no n'hi ha cap, començam de zero.*

Moranta: Matrimoni, religió,...

ONA: *Convivència, matrimoni, avortament, relacions socials.*

Ortà: Això depèn de cadascun, és una qüestió de llibertats individuals. És allò que la teva llibertat arriba fins on comences a molestar els altres.

FRUIT DE LES CIRCUMSTÀNCIES

Moranta: Jo crec que a nivell social, de portes a fora i a nivell de mitjans de comunicació etc..., hi ha tota una sèrie de coses

que han deixat d'esser tabú o que es diu que ho han deixat d'esser, ara bé, jo crec que no s'ha de generalitzar, tot depèn d'on vius, del cercle en el qual et mous, de l'educació que has rebut, de la família d'on vens, depèn també de l'evolució personal perquè és innegable que una persona té una evolució personal, política, social i de plantejaments que va en funció de tota una sèrie de factors establerts. Evidentment tu pots sortir-te'n, trencar.

ONA: *Als joves d'avui se'ls coneix per la seva afeció a les marques, de motos, de roba, de qualsevol cosa... convencions. És més fàcil identificar-se amb un grup mitjançant aquests signes externs?*

Moranta: Jo no crec que els joves de la nostra edat es moguin per aquests paràmetres. Això passa entre els adolescents, és qüestió d'imaduresa. Quan erem adolescents sí vàrem viure

l'època de les tribus urbanes.

ONA: *Emperò les tribus ja existien als anys 60, i ara aquells joves són en molts de casos els dirigents d'avui, les persones establertes, els "yuppies". Passa que les joventut de les diferents èpoques són intercanviables. Els joves deixen de tenir certes idees quan deixen d'esser joves?*

Ortà: És innegable que hi ha una evolució personal que fa que canviem.

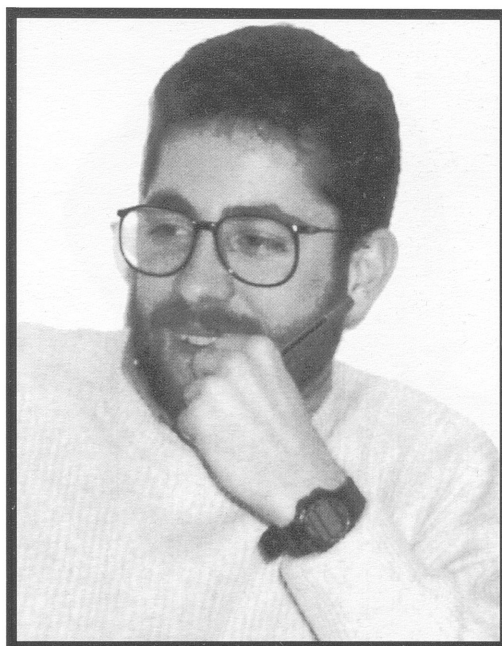
Moranta: Afortunadament.

ONA: *Vos agradaria esser "yuppies"?*

Moranta: No, decididament, no.

Llauger: No estariem implicats en un compromís.

Ortà: Hi ha molta gent a qui li agradaria esser "yuppi", molta.

Magí Moranta

L'exemple de Mario Conde és molt clar, ha marcat una època. Molta gent l'ha tengut com a model, però l'estil de vida que significa: molta feina, tot el dia fora, molt vestit, però sense temps per dedicar-lo a la família, a les amistats, jo no ho voldria.

Llauger: Ara els Mario Conde estan en crisi.

ONA: *Bé, si els "yuppies" estan en crisi parlem de directius. Vos agradaria dirigir aquesta societat nostra?, i com vos sembla que hi podeu arribar.*

PODER PER CANVIAR EL MÓN

Llauger: Jo crec que si volguéssim esser directius no perdriem el temps, entre cometes, en partits o organitzacions, dedicariem tots els nostres esforços a pujar.

Ortà: Jo crec, ben al contrari, que els que estam en partits polítics volem esser directius, és a dir, volem tenir poder per poder dirigir, del contrari mal favor fariem. L'ambició del polític és tenir poder per poder gestionar segons el seu punt de vista, la cosa pública. En política és més que raonable tenir ambicions de pujar, sinó, mal polític series.

Llauger: Jo em referia a empreses, banca, negocis en general, perquè per atendre els negocis necessites tot el teu temps, ficar-t'hi de cap per poder pujar, i en aquest cas no tens temps per dirigir un grup de veïns o per formar part de l'associació de pares de l'escola del seu fill.

Jo, personalment no aspir a dirigir absolutament res, faig feina en un grup no-governamental per fer una funció social, a vegades bastant anònima.

ONA: *Els altres que no s'han definit, poder: sí o no? I què significa el poder per a vosaltres?*

Moranta: Jo estic en política no per aconseguir el poder en tant que poder, sinó per, mitjançant aquest instrument, transformar la societat, canviar d'estat, per poder fer una política determinada. A mi no em preocupa el poder pel poder, jo el que vull és...

Ortà: Una vocació de servici públic segons el teu concepte de societat?

Moranta: Jo el que em planteig és arribar al major nombre de persones per tal de transmetre el meu ideal i el meu programa i la meua alternativa de govern i d'estat i si la gent ens dóna la confiança evidentment governar.

Ortà: El mateix que he dit jo d'una manera més senzilla.

ONA: *A un moment determinat heu esmentat la família. Quin concepte de família té la joventut actual i a quin lloc la situau en la vostra escala de valors?*

LA FAMÍLIA, UN REFERENT

Ortà: Per a mi és la unitat més bàsica i indispensable de la societat i sempre s'ha de protegir i tenir-ne cura al màxim. És el nucli que integra la societat.

Llauger: Jo crec que és molt positiu que avui els joves es tornin dur molt bé amb els pares, hi ha més comunicació, de manera que sovint l'entorn familiar és de més diàleg i de més confiança. La família, ho diuen les estadístiques i també ho veig per la meua experiència, és un referent, no un valor absolut, però sí un referent, els joves ens hi trobam bé i hi tenim gairebé els nostres millors amics, tot això és positiu.

ONA: *La família, doncs, no es qüestiona com a tal?*

Llauger: Tal volta ha canviat la família tradicional de paremare i sis o set germans.

Ortà: Perquè avui es dóna molta importància als doblers i no es poden mantenir tants de fills.

ONA: *Voldrieu esser pares de família nombrosa?*

Ortà: Ah...!, alerta, ara no vull dir aquí com a representant de determinada entitat, "jo vull tenir set fills", llavors es transcriurà "els militants de Noves Generacions volen esser pares de famílies nombroses..." ha, ha! ara sense bromes: aquestes són qüestions totalment personals, encara que jo crec que la família és bàsica.

Moranta: Però hi ha determinades associacions polítiques que fan una política clarament natalista.

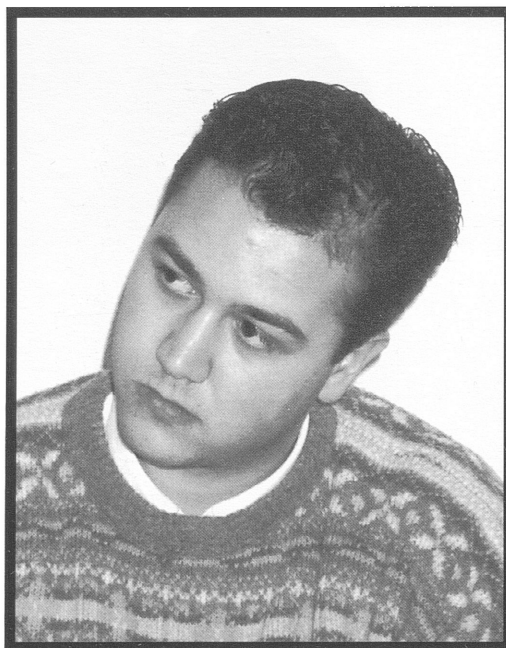
Salas: Natalista cap al tercer fill, no és igual que natalista cap al cinquè o sisè.

Moranta: Convergència i Unió per exemple fa una clara política natalista.

ONA: *No parlem dels partits sinó dels joves. Com vos plantejau la família de cara al futur, la que vosaltres formareu?*

Llauger: Des del punt de vista ecològic és una prioritat, si bé no la primera, perquè disminuir el consum és més important, frenar el creixement demogràfic. Com més som pitjor qualitat de vida tenim i crec que és irresponsable augmentar com s'ha fet fins ara. Des del punt de vista de la dona, crec que una dona pot aspirar a esser mare però no necessàriament a tenir cinc o sis fills perquè la dona té altres camps en els quals desenvolupar-se. Amb dos fills ja n'hi ha prou. La família nombrosa és replantejable.

Salas: Això depèn del nivell socio-cultural o econòmic-cultural que viu cada família. Per tenir un fill avui fan falta doblers i endemés no és just per a la dona perquè, vulguem o no, encara som sexistes i elles carreguen gran part del pes de l'educació.

Antoni Salas

Ortà: Jo no puc estar d'acord amb Aina.

Llauger: Estàvem massa d'acord fins ara.

Ortà: Ni ecologisme ni històries, la primera prioritat és la dignitat de la persona i ningú no pot dir a una família quants de fills han de tenir.

Llauger: Precisament per això, si pens en la qualitat de vida dels meus fills consider que només en puc tenir dos.

Moranta: Si no anam alerta haurem d'arribar a fer com els xinesos.

Ortà: A mi em preocupa estar en un procés de creixement negatiu, quan nosaltres serem majors qui ens pagarà les pensions?

Llauger: L'any 2030 hi haurà 10 mil milions de persones i no podem fer plantejaments localistes en qüestions demogràfiques, no podem pensar si ens fa il·lusió tenir tants o tants de fills, sinó en la qualitat de vida d'aquests infants, com viuran, els immigrants que hi haurà, com repartirem els recursos, que són finits.

Ortà: Els recursos basten, el que passa és que estan mal repartits.

Moranta: No és cert.

Llauger: Però si la gent es mor de fam!

Ortà: Perquè no es reparteixen bé els recursos, hi ha regions del món on es tuda tot i a altres es moren de fam. Però no és rendible pal·liar això. I aquí els futurs dirigents haurem de fer un pensament.

Salas: S'ha d'ajudar al desenvolupament dels més oprimits i no sols donar-los menjar.

ONA: *El tema de la natalitat ens ha dut directament al tema de l'ecologia. És cert que els joves tenen com a preocupació primera l'ecologia, amb aquest tema començàvem i acabarem també aquesta taula.*

ECOLOGIA: UNA OPCIÓ, UNA MODA?

Moranta: Esser "verd" des del punt de vista polític, és una moda.

Salas: Estic d'acord, ven molt.

Moranta: El que sí és cert és que els joves cada vegada estan més conscienciats de la necessitat de respectar el medi, el sentiment ecologista comença a ésser assumit pels joves, temes com a reciclatge etc..

ONA: *I això es tradueix en manco consumisme, per exemple?*

Llauger: Els temes ambientals estan molt assumits, no es posen en dubte, no es qüestionen, però tampoc ningú no qüestiona que el tabac faci mal i la gent fuma. La passa que hi ha entre una cosa i l'altra és molt important. No es qüestiona, però tampoc no es passa a l'acció. Ens falla la coherència personal. No basta transmetre un missatge ecologista, s'ha de passar a un nou model de societat més harmònica.

Salas: No s'ha d'identificar ecologisme/esquerra perquè a la dreta no hi hagi ecologistes. Per altra banda els ecologistes s'han d'implicar políticament. De "verds" n'hi ha d'haver a tots els partits.

Llauger: Jo defens que hi ha d'haver grups ecologistes que no siguin polítics, també tenen a la societat una funció bàsica. Els ecologistes són comparables als sindicalistes o a les feministes, les seves reivindicacions són socials.

Moranta: Es tracta de veure com dur aquests ideals a la pràctica i això haurà d'ésser tot assumint-los políticament.

Ortà: Jo crec que totes les entitats són polítiques.

Llauger: No-governamentals no vol dir no polítiques, evidentment.

Ortà: Sou polítics encara que no ho digueu, al PP som ecologistes, tenim una elevada consciència quant a aquests temes.

Llauger: Per això feis la política que feis quant a espais protegits, a aigües depurades, a...

Moranta: Quant a camps de golf...

Llauger: Per això som l'única comunitat que ens plantejam cremar tots els residus.

Aina Llauger

Ortà: Costa més reciclar que incinerar, hi ha coses que són pura demagògia.

ONA: *I la llengua, l'altre gran tema de debat a la nostra societat?*

Salas: Esser mallorquí és parlar mallorquí, a Mallorca no hi hauria "forasters" si parlassin mallorquí.

Llauger: A mi el que més em crida l'atenció és aquesta voluntat de complicar el tema, supòs per allò de divideix i guanyaràs, que si mallorquí que si català, aquesta discussió és poc seria i sembla ésser que la volen potenciar des de determinats mitjans de comunicació. Clarificar les coses resultaria més positiu.

Moranta: Jo com a nacionalista crec que el tema de la llengua és vital per al desenvolupament del nostre ésser nacional.

FUNDESCOOP

FUNDESCOOP

Fundación
para el Desarrollo
del Cooperativismo
y la Economía Social

ELS AJUNTAMENTS FAN MÉS DEL QUE PODEN

ONA i **FUNDESCOOP** reuniren en el club DM tres batles -**Jaume Font** de Sa Pobla, **Miquel Pastor** d'Artà i **Andreu Matas** de Sineu- per parlar dels doblers municipals. Tots creuen que l'Estat i la Comunitat autònoma han de transferir recursos als ajuntaments, però discrepen en la fórmula.

Els ajuntaments estan en crisi. Molts d'ells presenten balanços de comptes que si fossin empreses privades significarien una declaració de fallida. Després de quinze anys de democràcia les mancances financeres s'han evidenciat amb tota cruesa. Per això FUNDESCOOP i ONA convidaren quatre batles que representen majories polítiques diferents, així com municipis de tamany i estructura sociològica variada.

Els batles d'Artà, Sineu i sa Pobla -no va ser possible l'assistència de la batlessa de Calvià a causa d'una indisposició de darrera hora- coincidiren a afirmar que els ajuntaments fan molt més del que poden. Molts de serveis que donen als ciutadans no són competència municipal, però els han de proporcionar per satisfer una demanda pròxima. Quan els

ciutadans tenen un problema solen acudir a una primera instància a la Sala, que és el poder que els és més proper. És molt difícil negar l'ajuda a un veí, sobretot si es tracta d'un poble petit on tothom es coneix, tant si és per raons humanitàries com electorals. Tots coincidiren a reivindicar que l'Estat o l'administració autònoma haurien de transferir més recursos però discrepen en la fórmula.

CLARIFICAR LES COMPETÈNCIES

Jaume Font, que a més batle pobler és senador del PP, defensà com a correctes les subvencions als ajuntaments que aplica el Govern balear, la qual cosa no li impedí fer una dura crítica a l'actual sistema de finançament de les

ESTRUCTURA DE FUNDESCOOP DELEGACIONS A ESPANYA

D I R E C C I O N S

ANDALUSIA:

C. Carcía Lovera, 7, 1r. Tel. (957) 47 47 06.
14002-CÒRDOVA

ARAGÓ, LA RIOJA i NAVARRA:

C. de la Ermita, 14, 1r A.
Tel. i Fax (948) 23 79 11. 31 600-BURLADA

ASTÚRIES i CANTÀBRIA

C. Marqués de San Esteban, 65, entresol dreta.
Tel. (98) 534 32 72. Fax (98) 535 03 37
33206-GIJON (Astúries)

BALEARS:

C. Sant Miquel, 68-A 5è. Tel. (971) 72 72 58.
Fax (971) 71 40 21
07002-PALMA DE MALLORCA

CANÀRIES:

C. Tomás Morales, 46, 3r izda.
Tel. i Fax (928) 37 30 45. 35003-LAS PALMAS

CASTELLA i LLEÓ:

C. Veinte de Febrero, 7, 1r D.
Tel. i Fax (983) 35 06 11. 47001-VALLADOLID

COMUNITAT VALENCIANA:

C. Convento de Santa Clara, 10, 9è
Tel. (96) 352 92 65. Fax (96) 352 72 23
46001-VALÈNCIA

EXTREMADURA:

C. Zurbarán, 15, 1r esquerra.
Tel i Fax (924) 22 48 01. 06002-BADAJOZ

GALÍCIA:

C. La Rosa, 34, 2n D.
15701-SANTIAGO DE COMPOSTELA
(La Corunya)

MADRID:

C. San Bernardo, 8, 2n esquerra.
Tel. i Fax (91) 522 31 55. 28015-MADRID

MÚRCIA:

C. Sta. Quiteria, 5.
Tel. i Fax (968) 23 80 54 / 58. 30001-MÚRCIA

SEU CENTRAL:

C. San Bernardo, 20, 5a planta.
Tel. (91) 522 31 55. Fax (91) 532 93 79
28015-MADRID

administracions, tant de l'administració autonòmica com de la municipal. "La diferència és -va dir- que mentre les autonomies han estat capaç d'assumir competències de l'Estat, els ajuntaments no ho han fet".

Segons Font és necessari clarificar aquestes competències i dotar els municipis dels instruments econòmics suficients per poder fer front a les demandes dels ciutadans. Fan falta més recursos, part dels quals poden arribar dels programes de cooperació europea, com són els procedents de l'objectiu dos o el programa 5-B, però per assolir-los els ajuntaments han de comptar amb un bon assessorament, la qual cosa no sempre és possible.

D'altra banda cal adaptar el finançament municipal a les característiques de cada terme. A les Balears es veu imprescindible una llei d'àmbit estatal de municipis turístics, perquè els seus pressuposts han de suportar no només la població resident sinó l'estacional. El municipi turístic té unes característiques molt especials que obliguen a pensar en sistemes de finançament adaptats a aquesta realitat concreta.

UNA LLEI INADEQUADA

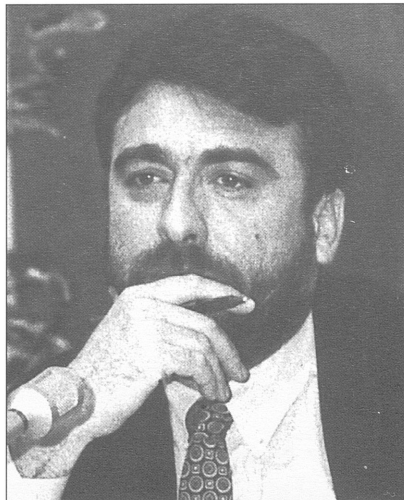
El batle de Sineu, Andreu Matas, va afirmar que la Llei d'hisendes locals del vuitanta-vuit és inadequada per a la realitat de l'Estat espanyol, perquè es copia de la llei britànica que s'aplica a 53 condats i 369 districtes, mentre que aquí hi ha 50 províncies i 9.000 ajuntaments.

Segons Matas tots els ajuntaments varen voler córrer massa aviat per satisfer les demandes dels electors sense tenir present el cost de manteniment dels serveis. En el cas del Pla de Mallorca -el batle de Sineu és vice-president de la mancomunitat- potser no es dona un endeudament tant fort com als municipis turístics, perquè la seva economia no és tant dinàmica, però, en qualsevol cas, els recursos són sempre insuficients.

Andreu Matas afirmà que si els ajuntaments volen augmentar les inversions necessàriament hauran de cobrar més impostos, però que la Llei d'hisendes locals hauria de primar l'esforç fiscal que fan els municipis. "Hem d'aprendre a fer pressuposts d'ingressos i no només de despeses", va sentenciar.

ELS PARTITS S'OBLIDEN DELS MUNICIPIS

Miquel Pastor afirmà que com a batle independent i, per tant, deslligat de la política de partit, creu que els partits mai no han donat als municipis la importància que tenen

Miquel Pastor, batle d'Artà

Jaume Font, batle de Sa Pobla

Andreu Matas, batle de Sineu

socialment. En conseqüència el batle d'Artà defensa un moviment municipalista que reivindicui major poder per als ajuntaments...

Creu que s'ha de reclamar una major autonomia financera, de la mateixa manera que pensa que en el cas de Mallorca s'ha produït un miratge que ha dut els municipis a una autèntica situació de fallida: "El fort creixement econòmic urbanístic -digué- ha fet que molts d'ajuntaments visquessin d'espatlles als ingressos normals perquè els extraordinaris, com és el cas de les llicències d'obres, els eren més que suficients. Amb la crisi, els ingressos s'han reduït dràsticament i les previsions han fallat, la qual cosa ha significat el greu endeudament que pateix la major part dels ajuntaments".

CONTRA LA DISCRIMINACIÓ DELS CIUTADANS

Els tres batles, amb l'ajuda del públic -entre el qual hi havia regidors de diferents municipis- debateren amb fermesa el paper de cadascuna de les administracions. Jaume Font posà l'exemple de les instal·lacions esportives. Digué que només els municipis de més de deu mil habitants tenen l'obligació d'assumir aquesta competència, però que de fet gairebé tots els ajuntaments aspiren a dotar-se d'aquest tipus d'infraestructura. Andreu Matas opinà que de no ser així els ciutadans de municipis petits se sentirien discriminats, si bé, assenyalà, les mancomunitats podrien proporcionar determinats serveis que els ajuntaments petits tots sols no poden donar.

UN FONS DE COMPENSACIÓ MUNICIPAL?

Miquel Pastor criticà durament la política de subvencions de la Comunitat autònoma que, segons digué, es mou per motius electorals, la qual cosa va ser desmentida categòricament pel batle de Sa Pobla. Els batles de Sineu i Artà es mostraren a favor d'un fons de compensació territorial que establís criteris objectius iguals per a tots els municipis, mentre que el de Sa Pobla pensa que el sistema que aplica el Govern balear és adequat a una realitat diversa que no sempre beneficia, com freqüentment es diu, els ajuntaments conservadors. Va ser el punt de major discrepància entre els tres batles, els quals, no obstant això reclamaren unànimement una major concreció de competències i recursos, amb una aproximació a la mitjana dels països més desenvolupats on els municipis administren la major part dels doblers públics.